

גִּדְרַ פְּרֻצַת סִכָּה הַנּוֹפֶלֶת / רוּמִם קָרְיָה עַד-עֶפֶר מְשַׁפֶּלֶת
שְׁבוּיָה נַחֵם נַחֲמָה מְכַפֶּלֶת / מְאוּרָה הָבֵא וְתֹאִיר מְאֻפֶּלֶת:

25 בְּנֵה עִירָךְ כִּימִי עוֹלָם / רַפָּא מְזַבְּחָךְ הֵיכַל וְאוֹלָם
יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל שָׁם-יַעֲבֹדוּךָ כָּלֶם / וַיְגַדֵּל שְׁמֶךָ עַד עוֹלָם:

ואומרים 'לכל יום' ו

ג פזמון

סימן: יצחק. בתים בני ט' טורים, מחולקים לשנים. שש תנועות בצלעית.
חריזה: בבית המקדים אבאב (4 פעמים); בשני בתים: ג (16 פ') אב;
ד (16 פ') אב; בבית אחרון (בשינוי בולט של הצורה המעורר השד
של שיבוש): ה (8 פ') אב. ח 126.

חֹקֵר הַכֹּל וְסוֹקֵר / וּמִבִּין אֶל מַפְעָלִי
אִם פִּעֲלָתִי שֶׁקֶר / וּמִהַתְּלוֹת בַּעֲמָלִי
אֶת עֲוֹנִי לֹא תִבְקֵר / וְאֵל תִּדְרֹשׁ לְמַעַלְלִי
יְיָ בִּקֵּר / תִּשְׁמַע קוֹלִי:

5 יוֹצְרֵי אֲשֶׁר בְּזָרַת / תִּכַּן מְרוֹמֵי קָרַת
לָךְ אֶכּוֹנָה עֲטָרַת / בְּשִׁלִּישִׁית אֲשַׁמְרַת
אֲשֶׁר תִּאֲזִין עֲתָרַת / אִם לִישַׁעַךְ שׁוֹבְרַת

נב 23 סוכת נהפטי עד עפר: לבל תהי ג מוכפלת טיד 24 הבא: האר פי: תקים ד 25 רפא דה 26 העולם בפגן
כיי נס; טז; קל 2 בעמלי: במעלי ט 3 למעללי: מעללי טל במעללי סז 6 לך אכונה (אכונה ס) עטרת: לך נפשי
בנערת טזל בשלישי נ האשמרת 1 7 את תערת נ: העתרת ס אום: מאום טזל לישעך: ישעך טזסל

לרום להרטיב, 'חזק' מו יד תמותה הותר פי' הותר בני תמותה, תהל' עט יא. ובאמונה תארש ע"פ
הושע ב כב. 23 גדר פרצת סוכה הנופלת עמוס ט יא, והכוונה היא על סוכת דוד, ר"ל מלכות יהודה
הנהרסת. רומם קריה עד עפר מושפלת ירושלם, ע"פ ישע' כו ה. 24 שבויה נחם נחמה מוכפלת ע"פ
הדרשה פסיקתא דר"כ דף קכ"ט א' (בוכר) חטאו בכפלים: חטא חטאה ירושלם (איכה א ח) ולקו בכפלים:
כי לקחה מיד ה' כפלים בכל חטאתיה (ישע' מ ב) ומתנחמים בכפלים (שם, נחמו נחמו עמי). ועי'
דרשות דומות בפסיקתא רבתי (מהד' פרידמן) דף ק"ו ב'. קמ"א א'. קנ"א א' ועי' ג"כ פיוטי ינאי
(זולאי) ע' שט"ו. מאורה חבא ותאיר מאופלת תאיר לעם ההולך בחושך ומקוה לאור (ישע' נט ט).
25 בנה עירך כימי עולם עמוס ט יא. רפא מזבך הקימהו מחדש, החזירהו למקומו, ע"פ מ"א יח ל.
היכל ואולם מ"א ו ג. 26 יהודה וישראל ע"פ ירמ' כג ו. ויגדל שמך עד עולם ש"ב ז כו.

ג 1 חוקר הכל ע"פ ירמ' יז יאני ה' חוקר לב וכו'. ופוקר רואה ובודק, לשון התלמוד (ר"ה דף י"ח א').
ומבין אל מפעלי ע"פ תהל' לג טו. 2 אם פעלתי שקר הושע ז א. ומתלות ישע' ל י, פי' שקר ומרמה,
מל' ואביכך התל בי (ברא' לא ז). 4 יי בקר תשמע קולי תהל' ה ד. 5 אשר בזרת תכן מרומי קרת
ע"פ ישע' מ יב ושמים בזרת תכן, ומרומי קרת ע"פ משלי ט ג, יד. 6 לך אכונה עטרת ע"פ עמוס ד יב
הכון לקראת אלהיך ישראל. ר"ל אתכונן ואתיצב לך לתפארת. בשלישית האשמורת באשמורה השלישית
(עי' מבוא ג, ב, 3), ע"פ מאמר חז"ל (ברכות דף ג' א') שלש משמרות הוי הלילה. 7 עתרת עתירה,

וְתִשְׁלַח הַמַּגְעֶרֶת / לְהוֹמִיָּה וְסוֹרֶרֶת
 אֲשֶׁר גָּאוּהָ מִדְּבָרָתָּ / וְאֵין בְּלָתָהּ אוֹמֶרֶת
 10 וּמִקּוֹם מִקְטָר קִטְרֶת / וְהִדְבִּיר וְהִמְכַפֶּרֶת
 אֲשֶׁר יִשְׁרְתוּ-בָּם שָׂרֵת / שְׁמוּהוּ מַעֲבֶרֶת
 תִּדְבֵּק בָּהּ מִמָּאֲרֶת / כְּמוֹ כָּבֵד לִיּוֹתֶרֶת
 בַּחֲמַת קָרִי יִקָּר / גַּם כָּל מַכָּה וְכָל-חֲלִי: יי

צוּרֵי שְׁמֶךָ אֵל קָנָא / עֲתָה מַה-לָּךְ בַּשָּׁנָה
 15 שָׁנָה אַחֲרֵי שָׁנָה / יְמִינְךָ נִטְעָה כְּנָה
 מֵאֵד נִגַּשׁ וְהוּא נִעְנָה / זֶה מִכָּר וְזֶה קָנָה
 לֹאִם בְּשִׁפְלוֹת נִתְכַּוְּנָה / וּשְׁפִלָּה אֵינָהּ
 מִשְׁפָּטָה נְכוּנָה / וְאֵין דִּינָא בְּלֹא דִינָא
 אֶךְ קָנָא לְנִאמְנָה / וּבִימִינְךָ נִתּוּנָה
 20 וְכֵה כְּתוּב מִי-מָנָה / וְעֲתָה כִּצְאָן נִמְנָה
 צוּרֵי עוֹרְרָה נָא / וְהִשְׁחִיתָה מְכַנָּה
 וְאֵת מַלְכוּתָהּ תַּעֲקֹר / אֱלֹהִים יי חִילִי: יי

8 מגערת טזקל סוררת ז 9 גאוה: גאות טן: בגאוה ז אין טזקל 10 ודביר נן הדביר נן הדביר ס 11 שמוהו: ושמוהו ל
 שמת ס שמתם נ 12 ודבק נ 13 ובחמת ס וחמת קל ייקר נ 14-22 חס'ן 14 צור טזסל לשמך ס 16 מאד:
 הוא ז והוא: ובם טס 17 נתכוננה: נתכנה זל: נתונה ט ואם משפטך (משפטה ס) נכונה טזסל אין טזסל 19 בימינך
 טל 21 צורי: עורי נ: צור ל נא: אנא ט והשחיתה מכנה: והשחיתה מקינה גס: והשיבה אל כנה ט 22 ואת מלכותה:

תפלה. שוברת מקוה, מחכה, ע"פ תהל' קד כז כולם אליך ישרון. 8 המגערת אחת מקללות התוכחה, דבר' כח כ. להומיה וסוררת משלי ז יא, כינוי לאומה השולטת. 9 אשר גאוה מדברת מדברת בגאוה, דוגמת תהל' יז י דברו בגאות; או דוגמת מדברת גדולות, תהל' יב ד. ואין בלתה אומרת היא מתפארת ואומרת שאין בלתה. 10 מקטר קטורת שמות ל א. והדביר והמכפרת בית קדשי קדשים וההיכל. 11 אשר ישרתו בם שרת במדב' ג לא ועוד. שמוה מעבורת שמוה מעבר פתוח לכל. 12 ממארת מין צרעת (ועי' לעיל סי' י"ב, 11). כמו כבוד ליותרת שהיא חלק בלתי נפרד של הכבוד (ויק' ג ד ועוד). 13 בחמת קרי ויק' כז כח. יקר גם כל מכה וכל חלי אשר לא כתוב וכו' (דבר' כח סא) יקרה אותם. 14 שמך אל קנא שמות לד יד, דבר' ד כד. מה לך בשינה (דוגמת מה לך נרדם, יונה א ו), ר"ל מדוע אתה שותק? 15 ימינך נטעה כנה ישראל, ע"פ תהל' פ טז וכנה אשר נטעה ימינך. 16 מאד נגש והוא נענה ישע' נג ז, פי' דוחים אותה ממקום למקום ומענים אותה. 17 לאום בשפלות נתכנה ישראל המכונה בשפלות בפי אומות העולם. ושפלה איננה ויק' יג כא, ר"ל אע"פ שאין בה שפלות. 18 משפטה נכונה עי' מבוא ג, ב, 4. ואין דינא בלי דינא חטאותיה גרמו לצרותיה, ואין הקב"ה עושה "דינא בלא דינא", לשון התלמוד (ברכות דף ה' ב'). 19 קנא לנאמנה אעפ"כ קנא לתורתך הנקראת עדות נאמנה, תהל' יט ח. ובימינך נתונה ע"פ דבר' לג ב מימינו אש דת למו. 20 וכה כתוב מי מנה עפר יעקב, במד' כג י. ועתה כצאן נמנה נחשבת כצאן טבחה, תהל' מד כג. 21 עוררה נא את גבורתך, תהל' פ ג. והשחיתה מכנה והשתת את האומה המתגברת עליה מיסודה. 22 אלהים יי חילי חבק' ג יט. 23 קרוב

חֲסִין קְרוֹב לְקוֹרְאָיו / וְשׁוֹמֵעַ אֶל אֲבִיוֹנִים
 דִּין עֲנִי וְאֲבִיוֹן / וּמִשְׁפָּט רְצוּצִים וּמַעֲנִים
 25 עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים / בִּידֶךָ אֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים
 וּמִשְׁפָּטֵי מֵאֲתָךְ יֵצֵא / כְּנֹגֶה אֶל אֲמוֹנִים
 לֹא אִישׁ אֶל וִיכֹזֵב / אֲשֶׁר יַחְלִיף עֲנִיִּים
 וְגִזְרֵת שֵׁשׁ שָׁנִים / אֲשֶׁר לַעֲבָדִים נִקְנִים
 26 וְכִמָּה שֵׁשׁ חֲלָפוֹ לִי / וְלֹא אֶהְבֵּתִי אֲדוֹנִים
 30 וְאִם נִמְכַּרְתִּי לַעֲקָר / וְלֹא אֶגָּאֵל בְּשָׁנִים
 בְּקָרוֹבִים דִּין עֲקָר / וְאַתָּה קְרוֹבִי וְגֹאֲלִי: יי
 ואומרים 'לכל יום' ו' ואח"כ ז—כג

ומלכותה זל: ומלכות זדון ט 23 אל אביונים: לאביונים זן 24 דון: דן נ משפט נ מענים נסזל 25 ועליונים סזול
 26 חס' כל כ"י 27 חס' נ אשר יחליף: ויחליף ט 28 אשר חס' נסזט לעבדים: לעברים נ הנקנים סזל 29 חלפו:
 עברו נס 31 ובקרובים נס קרובי וגואלי: צורי וגואלי זל: יי גואלי ס

לקוראיו תהל' קמה יח. ושומע אל אביונים תהל' סט לד. 24 דון דין עני ואביון ירמ' כב טז.
 25 עליונים ותחתונים צבא השמים ובני אדם, כלשון התלמוד (פסח' דף ז' א'. כתוב' ק"ד א'). אדוני
 האדונים דבר' י יז. 26 ומשפטי מאתך יצא תהל' יז ב. כנוגה ישע' סב א. 27 לא איש אל ויכזב
 במד' כג יט. 28 וגזרת שש שנים אשר לעבדים נקנים לעבד עברי היוצא בשש שנים (שמות כא ב).
 29 וכמה שש חלפו לי וכמה פעמים כבר עברו שש שנים. ולא אהבתי אדונים כעבד עברי שנשאר
 בעבודתו מחמת אהבת אדוניו, שמות כא ה. 30 ואם נמכרתי לעקר אם נחשבנו כעבד עברי הנמכר
 לעקר משפחת גר ואינו יוצא בשש שנים. ולא אגאל בשנים כדרשת חז"ל (קדוש' דף ט"ו ב') ואם לא
 יגאל באלה (ויק' כה נד) ר' אומר באלה הוא גאל ואין גאל בשש. 31 בקרובים דין עקר דין הוא
 שיגאל אותו אחד מקרוביו (ויק' כה מח—מט). ואתה קרובי וגואלי ולך משפט הגאולה, לפיכך קומה
 והוציאני לחופש.

סליחות ליום חמישי

אומרים 'לכל יום' א, ב, ד

...שוב מחרון אפך והנחם על-הרעה לעמך: (שמות לב יב) ...שוב למען עבדיך שבטי נחלתך:
(ישע' סג יז) ...שובה יי רבבות אלפי ישראל: (במד' י לו) שובה יי את-שביתנו כאפיקים בגב:
(תהל' קכו ד) שובו שובו (יחזק' לג יא) אמרת לנו ועל התשובה מראש הבטחתנו: השיבנו יי אליך
ונשובה חידש ימינו כקדם (איכה ה כא)
ואומרים 'לכל יום' ה

יד סליחה

סימן: יצחק הקטן ברבי מאיר חזק ואמץ. סליחה על גזרות תתנ"ו.
בתים בני ד' טורים, 4—5 מלים בטור. י 4248.

[או"א]

ישראל עמך תחנה עורכים / שיהם מצרים ולהושע צריכים
צריהם עליהם על מאריכים / כל-זאת הגעתם ושמך מברכים:

חלי ומכאוב להכתב לא-נמסר / עלויבים מנער ומהם לא-הוסר
קדוש בידך לפתח מוסר / כאמנותך הנקיה ולא כאמנות-בשר:

5 הלובש צדקה ולו-כמעיל עטויה / וממכה עצמה מתקן רטיה
קומם עדתך מנפילתה המטויה / בכחך הגדול ובזרעך הנטויה:

כ"י בנ; פטג; וקדהכך ל || 1 כשהם ג 2 ובכל זאת ג ולשמך ה 3 עלובי ג מהם גול—ולו כמעיל: וכמעיל ל
וכמעיל לו ג וממכה עצמה: וממכה עצמו גל: וממכות עצמן פטה 7—8 במחק פ, וחט' בכמה דפוסים 7 ובהבל ט: ואחר

די 1 תחינה עורכים מסדרים, ע"פ תהל' ה ד בקר אערך לך, ובלשון המדרש ב"ר ע"ח ח' (ע' 925) יש בו
כח לערוך (נ"א לסדר) תפלה. מצרים נמצאים במיצר, ל' אשה מצרה, ירמ' מח מא. 2 עול מאריכים
עול הגלות, כנראה ברמז לתהל' קכט ג האריכו למעניתם. כל זאת הגעתם ע"פ תהל' מד יח כל זאת
באתנו ולא שכחנו. ושמך מברכים תהל' קמה א. 3 להכתב לא נמסר אין אפשרות לכתוב אותו מפני
הריבוי. עלויבים מנער לשון התלמוד (שבת דף פ"ח ב', גטין ל"ו ב') עלובין ואינן עולבין ... ומהם
לא הוסר העלבון. 4 לפתח מוסר איוב יב יח, פי' להתיר את הכבלים. כאמנותך הנקיה כמדתך הטובה,
לשון המשנה קדוש' ד' י"ד. פעולת הקב"ה נקראת אומנות גם במדרש, כגון בראשית רבה ס"ח ד'
(ע' 772, כגירסת קצת מקורות) ודא הוא אומנתיה. ולא כאומנות בשר במקום 'בשר ודם', ע"י לעיל סי'
ח' 1. 5 הלובש צדקה ולו כמעיל עטויה ישע' נט יז. וממכה עצמה מתקן רטיה הוא מכין את התחבושת
מהחולי עצמו, ע"פ דרשת חז"ל פסיקתא רבתי ל"ג (דף קנ"ו ב') אמר הקב"ה כך היא אומנותי בו
בדבר שאני מכה אני מרפא. אדם מכה באיזמל ומרפא ברטיה ... שנאמר ממכותיך ארפאך (ירמ' ל יז),
ועי' ג"כ מכילתא בשלח, מסכתא דויסע א', ע' 156. ובשינוי לשון שמו"ר כ"ו ב', ג' ג. 6 קומם עדתך
מנפילתה המטויה מנפילתה המכוונת מטה מטה, והמלה מחודשת היא, ע"י מבוא ג, ב, 1. 1 בכחך הגדול
ובזרעך הנטויה דבר' ט כט. 7 ממאים הנוצרים. נחלתך לחבל להשחית, מל' מחבלים כרמים (שה"ש

מד

טמאים האומרים נחלתך לחבל / כבודך להמיר ובהבל להתהבל
נצר נתעב לאלוה לקבל / ויראתך הקדושה לגטש ולגבל:

באהבתך ובחמלתך מנשא ומנטל / עצתם תסכל ומחשבתם תבטל
רבה המהומה ביניהם הטל / ומלאך אכזרי דוחה ומטלטל: 10

בעבור כבוד שמה שם קדשך המהלל / נוראות הפלא לבל בגוים יתחלל
יועציהם ואיתניהם תוליך שולל / ובהם תעולל כאשר בי התעולל:

מקים מעפר דל ואביון מאשפה / כנסתך בל תתן לכלה ולחרפה
אם בפקודיך מתעצלת ומרפה / על כל פשעיה אהבתך תהא מחפה:

יתרה תבתם לפניך אדוני האדונים / בין כף ובין כף קרואים לך בנים
רחמיה יקדמונו אלהי עליונים ותחתונים / טרם ישטפוננו המים הזדונים: 15

הבלם שאר כ"י להתגבל 1 ונאלח הוס' 1 הקדושה: הטהרה 1: הקדושה והטהרה גלה לנטוש: לנתון ט
ולגבל: ולהבל נודכי 9 תסכל: הפרך ומחשבותם פנוכ בטל ג 10 רבת מהומה פטגל 11 כבוד שמך: כבוד
עצמן נדכך: כבוד טול נוראות: בצדק הוס' טוב 12 יועציהם ואיתניהם: יועצי רעה ה נתעולל פטגנוכ 13 כניסתה ב
בל: אל טון 14 ומרפה: ומתרפה פ אהבתך: חבתך פ: אהבה ה 16 קרבתך: ואהבתך הוס' גל למו: לנו גל
17 קדוש: זקיק פט עמהם: עמנו פטגודכך ל חזק ואמץ: קדוש וחזק פט: ואמץ חס' גל גואלנו ל

ב טו), לחבל כל הארץ (ישע' יג ה). כבודך להמיר ירמ' ב יא. ובהבל להתהבל שם ב ה. 8 נצר נתעב
ישע' יד יט, והכוונה אל הנצרות. לנטוש ולנבל, מל' וינבל צור ישועתו, דבר' לב טו. 9 באהבתך
ובחמלתך מנשא ומנטל ישע' סג ט. עצתם תסכל ש"ב טו לא, פ"י תבטל. ומחשבותם תבטל לקוח
מתפלת אבינו מלכנו: בטל מחשבות שונאינו. 10 רבה המהומה ע"פ יחזק' כב ה. ומלאך אכזרי
משלי יז יא. דוחה ומטלטל ע"פ תהל' לה ה ומלאך ה' דוחה. 11 בעבור כבוד שמך תהל' עט ט.
נוראות הפלא, דוגמת בעשותך נוראות, ישע' סד ב, וכדומה. לכל בגוים יתחלל יחזק' לו כג. 12 יועציהם
ואיתניהם תוליך שולל יועצי הגוים ומנהיגיהם תביא לידי שגעון ובלבול מוח, ע"פ איוב יב יז, יט.
ובהם תעולל ע"פ איכה א כב. 13 מקים מעפר דל ואביון מאשפה ש"א ב ח. כנסתך כנסת ישראל.
אל תתן לכלה ולחרפה ע"פ יואל ב יז. 14 בפקודיך במצוותיך, ע"פ תהל' יט ט. מתעצלת לשון התלמוד,
ירו' פסח' ה' ז' (דף ל"ב ג') מי שהוא מתעצל במצוה. ומרפה מל' נרפים אתם, שמות ה יז. על כל פשעיה
אהבה תהא מחפה מכסה, ע"פ משלי י יב. 15 יתרה חבתם לפניך ע"פ אבות ג' י"ד חביבין ישראל
שנקראו בנים למקום. חיבה יתירה נודעת להם... שנ' (דבר' יד א) בנים אתם לה' אלהיכם. בין כך
ובין כך קרואים לך בנים בין שעושים רצונך בין שאינם עושים, כדרשת חז"ל קדוש' דף ל"ו א' בנים
אתם לה' אלהיכם, בזמן שאתם נוהגים מנהג בנים אתם קרויים בנים, אין אתם נוהגים מנהג בנים אין
אתם קרויים בנים. דברי ר' יהודה, ר' מאיר אומר בין כך ובין כך אתם קרויים בנים, שנ' (ירמ'
ד כב) בנים סכלים המה. ואומר (דבר' לב כ) בנים לא אמן בם. ואומר (ישע' א ד) זרע מרעים בנים
משחיתים וכו'. ועי' ג"כ ספרי דברים צ"ו. 16 רחמך יקדמונו תהל' עט ח. עליונים ותחתונים צבא
השמים ובני אדם, עי' פסח' דף ז' א. כתוב' ק"ד א'. טרם ישטפוננו המים הזדונים ע"פ תהל' כד ד—ה.
17 חפצי קרבתך ישע' נח ב. על כל הכאות נחמ' ט לג, ר"ל החפצים בקרבתך על אף כל מה שבא
עליהם. ישועות הנכאות הישועות שניבאו עליהן הנביאים. 18 עשה עמהם לטובה אות תהל' פו יז.
חזק ואמץ גואלם יי צבאות ירמ' נ לד.

חֲפָצִי קִרְבָּתְךָ עַל כָּל הַבָּאוֹת / הַחִישָׁה לָמוּ יְשׁוּעוֹת הַנִּבָּאוֹת
קְדוֹשׁ עֲשֵׂה עִמָּהֶם לְטוֹבָה אוֹת / חֲזַק וְאַמִּיץ גּוֹאֲלֵם יְיָ צְבָאוֹת:

ואומרים 'לכל יום' ו'

... אֵלֶיךָ יְיָ נִפְשָׁנוּ נִשְׂא: (תהלי' כה א') נִשְׂא לְבַבְנוּ אֶל-כַּפִּים אֶל-אֵל בְּשָׁמַיִם: (איכה ג מא) כִּי-
עָלֶיךָ הִרְגָנוּ כָּל-הַיּוֹם. נִחַשְׁבָנוּ כְּצֹאן טִבְחָה: (תהלי' מד כג) עוֹרָה לָמָּה תִישֵׁן אֲדוֹנִי. הִקִּיצָה אֶל-
תִּזְנוֹחַ לְנִצָּח: לָמָּה-פָּנִיָּה תִסְתִּיר. תִּשְׁכַּח עֲוִינוּ וְלִחְצֵנוּ: כִּי שָׁחָה לְעַפָּר נִפְשָׁנוּ. דְּבָקָה לָאָרֶץ בְּטַנְנוּ:
קוֹמָה עוֹרָתָה לָנוּ. וּפִדְנוּ לְמַעַן חֲסִדֶּךָ: (תהלי' מד כד-כו)

ואומרים 'לכל יום' ה'

טו שנייה

סימן: א"ב. 4 מלים בכל טור. 4685 א.

אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל גָּדוֹל נִודַעַת / אַתָּה יְיָ אַבִּינוּ אַתָּה:
בְּכָל קִרְאָנוּ אֵלֶיךָ קִרְבָנוּ / רַם וְנִשְׂא אַתָּה בְּקִרְבָנוּ:
גַּמְלָתָנוּ הָאֵל טוֹבוֹת בְּחוֹבָנוּ / לֹא בְצַדִּיקְתָנוּ וּבִישָׁר לְבָבָנוּ:
יִדְּעוּ גַם כִּי זָנַחְנוּ / גָּאֲלָנוּ כִּי עֲבָדִים אָנַחְנוּ:
הִנְנוּ בַּעֲוֹנוֹנוּ עַד דְּכָא / וְתִקְצֹר נֶפֶשׁ לָךְ מִחֲכָה:
וְאַיֶּה חֲסִדֶּיךָ הָרֵאשׁוֹנִים עִמָּנוּ / מַעֲוֹלָם וְעַד עוֹלָם נֶאֱמָנוּ:
זַעַף נִשְׂא וְתֵשׁ כִּתְנוּ / יְיָ אֵל בְּאַפָּךְ תּוֹכִיחֵנוּ:
חֲלָחֳלוֹת רַבּוֹת בָּלוּ בְּשִׁרְנוּ / נָא אֵל בְּחַמְתְּךָ תִּסְרְנוּ:
טָרַח הַצָּרוֹת אֵין לְהַסְפֹּר / אֵיִה שׁוֹקֵל וְאַיֶּה סוֹפֵר:
יִדְּעוּ רִשְׁעָנוּ כִּי פִשְׁעָנוּ / אֶמֶת עֲשִׂית וְאַנְחָנוּ הִרְשָׁעָנוּ:
כַּעַס יוֹפֵר וְחֶרֶן יַחְדָּל / כִּי קָטוֹן יַעֲקֹב וְדָל:
לַחֵץ יוֹסֵר וְעַל יַחְבֵּל / כִּי כָשֵׁל כָּח הַסֶּבֶל:

כ"י ב; נ; וקדה || 2 ואתה ה' 3: האל טובות 1: הטובות ב הטובות גם דהון 5 הננו: הן בדרו 7 יי חס"ב: מלכנו נה
8 בא חס"ן 9 אין: אם 1 ואיה: איה ד 10 רשענו: צורנו ון כי אמת וד 11 יופר חס"ו וחרון: אף הוס"ן יחדל:

טו 1 אלהים בישראל גדול נודעת תהלי' עו ב. אתה יי אבינו אתה ישע' סד ז. 2 בכל קראנו אליך קרבנו
ע"פ דבר' ד ז. רם ונשא אתה בקרבנו ישע' נו טו. 3 בחובנו ברשענו לא בצדקתנו וביושר לבבנו
דבר' ט ה. 4 דודנו הקב"ה, ע"פ שה"ש ה י. כי עבדים אנחנו עזרא ט ט. 5 עד דכא עד השפלות,
ע"פ תהלי' צ ג. ותקצר נפש שופט' טז טו. לך מחכה תהלי' לג כ. 6 ואיה חסדיך הראשונים תהלי' פט טו.
נאמנו ע"פ ישע' נה ג חסדי דוד הנאמנים. 7 זעף נשא הננו נושאים את כעס ה', ע"פ מיכה ז ט.
ותש כחנו חלש, כלשון התלמוד, כגון ברכ' דף ל"ב א' תשש כחו של משה. יי אל באפך תוכיחנו
תהלי' ו ב. 8 בלו בשרנו איכה ג ד. אל בחמתך תיסרנו תהלי' ו ב. 9 איה שוקל איה סופר ישע' לג יח.
10 ידענו רשענו כי פשענו ירמ' יד כ. אמת עשית ואנחנו הרשענו נחמ' ט לג. 11 כעס יופר ע"פ תהלי'
פה ה. יחדל. כי קטון יעקב ודל עמוס ז ה. 12 לחץ יוסר ועול יחובל ישע' י כז. כי כשל כח הסבל

מִנֵּת מִדַּתְנוּ לֹא תִגָּבֶה / כִּי נִשְׁאַרְנוּ מֵעַט מִהֶרְבָּה:
 נָחַם עַל הָרָעָה לְאַמְתָּךְ / מִטָּה כָּל־פִּי חֶסֶד אֲמָנוּתְךָ:
 15 סִלָּחֵן אִם-עֲוֹנוֹנוּ עָנוּ בָנוּ / עָזְרוּנוּ כִּי עָלִיךָ נִשְׁעָנוּ:
 עָרַפְנוּ כֹף לָךְ לְהִשְׁתַּעֲבֹד / לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה לַעֲבֹד וּלְכַבֵּד:
 פּוֹקֵדֶיךָ קִדְּשׁוּ צוּם לְקַבֵּעַ / דַּעְתָּם קִצְרָה צָרָכָם לְתַבְּעַ:
 צִקּוֹן לַחֲשֵׁם לְפָנֶיךָ יָבֹא / חֲתַל לְאִישׁ נִגְעוּ וּמִכְאוּבוּ:
 קוֹל יַעֲקֹב נוֹהֵם מִתְּהוֹמוֹתֶיךָ / תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם מִכּוֹן שְׁבִתְךָ:
 20 רוּדָה רוּדָךְ בְּאֶף תִּכְלָה / שְׁנַת שְׁלוּמִים לְרִיב-צִיּוֹן תִּגְלָה:
 שְׂרַת וִרְדָּת מִנְּעֵר קְנוֹתָנוּ / אֵל תִּשְׁלִיכֵנוּ לַעֲת זְקִנְתָנוּ:
 תַּעֲזִינוּ לְשִׁמְאֹל יְמִינְךָ תִּקְרִיבֵנוּ / כְּכֹלֹת כַּחֲנוּ אֵל תַּעֲזִיבֵנוּ:
 תִּבְרִיט וְתַצִּיץ וְתַשְׁוִיחַ לְרַחוּמֶיךָ / תִּתְלַבֵּשׁ בְּצִדִּיקוֹתֶיךָ וְתִתְכַּסֶּה בְּרַחֲמֶיךָ:
 תִּתְאַזֵּר בַּחֲנִינוֹתֶיךָ וְתִתְעַטֵּף בַּחֲסִידוֹתֶיךָ / וְתִבָּא לְפָנֶיךָ מִדַּת-טוֹבָה וְעֲנוּתוֹתֶיךָ:

ואומרים 'לכל יום' ו

מִזֵּנוּ יִחַדֵּל בִּדְהֵן 12 יוֹסֵר חֵסֵ' ד' יִחַבֵּל: מִזֵּנוּ יִחַבֵּל ו' 13 מִדַּתְנוּ: מִדַּתְךָ ה' מִדּוֹתֵינוּ ו' 14 לְאוֹמְתְךָ ו':
 אֲמוֹנֶתְךָ שָׁאֵר כִּי־י 15 סִלָּחֵן: סִלַּחֵה דו' כִּי עָלֶיךָ נִשְׁעָנוּ: אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל 16 לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה לַעֲבֹד: בְּאַהֲבָה וּבִירְאָה
 (וּבְחֶבֶה ו') אוֹתְךָ דו' 17 צוּמוֹת ו' וְדַעְתָּם בֵּהֶן צוּרֶךָ 18 לְפָנֶיךָ: עוֹדֶיךָ ו' אֵלֶיךָ ד' תִּבָּא ב' חֲתַל לְאִישׁ ו' לַחֲתַל
 אִישׁ אִישׁ דו': חֲתַל לְאִישׁ אִישׁ בֵּן אִישׁ אִישׁ חֲתַל ה' 19 נוֹהֵם: נוֹאֵק ה' 20 לְרִיב צִיּוֹן: לְצִיּוֹן ו' 21 שְׂרַת וִרְדַּת: שַׁחַת
 וְאַהֲבָה ו' 23 חֵסֵ' בְּדו' 24 בַּחֲסִידוֹתֶיךָ...בַּחֲנִינוֹתֶיךָ בְּדַהֵו וְתִבָּא: וְתִכְנֹס ב' תִּכְנֹס ה'

לְכָל יוֹמִים

נחמ' ד' ד', פי' גמר כחנו מלסבול את הסבל. 13 מִנֵּת מִדַּתְנוּ יִרְמ' יג כה. לֹא תִגָּבֶה אֵל תִּגְבֶּה מִמֶּנּוּ
 כִּמְדַת חוֹבָנוּ. כִּי נִשְׁאַרְנוּ מֵעַט מִהֶרְבָּה יִרְמ' מב ב'. 14 נָחַם עַל הָרָעָה יוֹאֵל ב' יג. יוֹנָה ד' ב'. מִטָּה כָּל־פִּי
 חֶסֶד לְפִי דִרְשַׁת חוֹל' ר"ה דף י"ז א' וְרַב חֶסֶד — מִטָּה כָּל־פִּי חֶסֶד, וְזוֹהֵי אוֹמְנוֹת הַקֶּבֶ"ה. 15 אִם עֲוִינוּנוּ
 עָנוּ בָנוּ יִרְמ' יד ז'. כִּי עָלֶיךָ נִשְׁעָנוּ דה"ב יד י'. 16 עָרַפְנוּ כֹף לָךְ לְחִשְׁתַּעֲבֹד לְשׁוֹן תְּפִלָּה עֲתִיקָה
 שְׁנִתְקַבְּלָה גַם לְסֹדֵר הַתְּפִלוֹת הַרְגִּיל (בְּבִרְכַּת גּוֹמֵל חֲסִידִים טוֹבִים), ע"י בְּרִכּוֹת דף ס' ב'. לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה
 לַעֲבֹד וּלְכַבֵּד מוֹרֵכֵב מִפְּסוּקֵי הַתּוֹרָה כְּגוֹן דְּבַר' ח ו'. יֵאָר יג וְכִדּוּמָה, בְּסִגְנוֹן תְּפִלוֹת עֲתִיקוֹת. 17 פּוֹקֵדֶיךָ
 זֹכְרֶיךָ, ע"פ יִשְׁע' כו טז בְּצֹר פִּקְדוֹךָ. קִדְּשׁוּ צוּם יוֹאֵל א' ד'. לְקַבֵּעַ הַיּוֹם הַיּוֹם תַּעֲנִית, ע"י מְבֹאָה ב' ב'.
 דַּעְתָּם קִצְרָה צָרָכָם לְתַבְּעַ לְשׁוֹן הַתְּפִלָּה הַעֲתִיקָה בְּרִכּוֹת דף כ"ט ב'. 18 צִקּוֹן לַחֲשֵׁם שֶׁפֶךְ תְּפִלָּתָם, ע"פ
 יִשְׁע' כו טז, ע"י מְבֹאָה ג' ב', 1. חֲתַל חֲבוּשׁ, ע"פ יִחֻק' טז ד'. לְאִישׁ נִגְעוּ וּמִכְאוּבוּ דה"ב ו' כט. 19 נוֹהֵם
 צוֹעֵק, גִּאֲנָה. מִתְּהוֹמוֹתֶיךָ מִתְּהוֹמוֹת הָאָרֶץ, תִּהְלֵ' עֲא כ'. תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם מִכּוֹן שְׁבִתְךָ מ"א ח לט.
 20 רוּדָה רוּדָךְ הַעֵם הַשּׁוֹלֵט בִּיהוּדִים וְרוּדָךְ אוֹתָם. בְּאֶף תִּכְלָה ע"פ יִחֻק' מִג ח. שְׁנַת שְׁלוּמִים לְרִיב
 צִיּוֹן תִּגְלָה ע"פ יִשְׁע' לד ח. 21 שְׂרַת רֵאִית, ל' תְּשׁוּרִי מִרָאשׁ אֲמָנָה (ש"ה"ש ד' ח), וּמִגְבָּעוֹת אֲשׁוּרָנוּ
 (בְּמִד' כג ט). זִרְדַּת וִירְדַּת, ע"י מְבֹאָה ג' ב', 2. מִנְּעֵר קְנוֹתָנוּ לְקְנוֹת אוֹתָנוּ לָךְ לַעֵם בַּעַת נְעוּרֵינוּ, ע"פ
 הוֹשֵׁעַ יֵאָר א' כִּי נִעַר יִשְׂרָאֵל וְאַהֲבָהּ. אֵל תִּשְׁלִיכֵנוּ לַעֲת זְקִנְתָנוּ תִּהְלֵ' עֲא ט. 22 תַּעֲזִינוּ לְשִׁמְאֹל אַחֲרֵי יִצְרָר
 הָרַע. יְמִינְךָ תִּקְרִיבֵנוּ ע"פ ש"ה"ש ב' ו' וְיִמִּינוּ תִּחְבֹּקֵנוּ. כְּכֹלֹת כַּחֲנוּ אֵל תַּעֲזִיבֵנוּ תִּהְלֵ' עֲא ט.

* * *

23 תִּבְרִיט וְתַצִּיץ וְתַשְׁוִיחַ וְכו' (ע"פ ש"ה"ש ב' ט) לְשׁוֹן תְּפִלַּת ר' יוֹחָנָן (בְּרִכּוֹת דף ט"ז ב') יִהְיֶה... שְׁתַּצִּיץ
 בְּבִשְׁתָנוּ וְתִבְרִיט בְּרַעֲתָנוּ וְתִתְלַבֵּשׁ בְּרַחֲמֶיךָ וְתִתְכַּסֶּה בְּעוֹן וְתִתְעַטֵּף בַּחֲסִידוֹתֶיךָ וְתִתְאַזֵּר בַּחֲנִינוֹתֶיךָ וְתִבָּא
 לְפָנֶיךָ מִדַּת טוֹבָה וְעֲנוּתוֹתֶיךָ, עכ"ל. כִּנְרָאָה יֵשׁ לְפָנֵינוּ שְׁתֵּי שׁוּרוֹת שֶׁל תּוֹסַפַּת לְפִיּוֹט הַמְּקוֹרִי, שֶׁאֵחָת
 מִזֵּן חֲסִידָה בְּקִצַּת כִּי־י וְהַשְׁגִּיחַ לְקוֹחָה מִהַסְּלִיחָה "אֲנִי בְּרַב חֶסֶד" (א' 6631. מִנְּהַג אֲשֶׁכֶּנוּ ס"י ס"ט.
 מִנְּהַג פּוֹלִין ס"י ע"ז).

סימן: שלמה ברבי שמואל ברבי אליה חזק.
מבנהו דוגמת "יה שמך ארוממך" לר' יהודה הלוי. בתים בני ד' טורים.
חריזה: בבית המקדים: אאב גגב דדד; בשאר הבתים: ההו זזו חחו טטו וכו',
(נוסח שורות 1, 3 חורג מסדר זה וחשוד). משקל ספרדי חפשי של תנועות. י 4116.

יִשְׁמִיעֵנוּ סִלְחָתִי / יוֹשֵׁב בְּסִתֵּר עֲלֵינוּ.
בִּימִין יֵשַׁע / לְהוֹשִׁיעַ / עַם עֲנִי וְאֲבִיו.
בְּשׁוֹעֵנוּ אֱלִיךָ / נוֹרָאוֹת בְּצֶדֶק תַּעֲנֵנוּ.
יְיָ הִיָּה עוֹזֵר לָנוּ:

שְׁוִיתִי / עֲזָרְתִּי / עָלֵי גִבּוֹר וְנָשָׂא.⁵
לִפְנֵי גּוֹחִי / אֲשַׁפֹּךְ שִׁיחִי / אוֹלֵי פְנֵי יֵשָׁא.
מִדָּתִי / כְּוֹנֵתִי / כַּסְדֵּר אֲשֶׁר עָשָׂה.
הֵלֵא יִקִּיר / מְקַרְקֵר קִיר / עוֹד זְכוֹר תִּזְכְּרֵנוּ: יי

בְּבֹא כָגֵל / הַגִּלְגָּל / לְהַחֲלִיף הַשָּׁטָה.
רַעֲיָתְךָ / יוֹנֵתְךָ / לְךָ פֹּנֶה, הַבֵּיטָה.¹⁰
בְּאוֹת נִפְשָׁה / הַגִּישָׁה / לְפֶתַח בְּחֶרֶטָה.
דָּמִין פְּשׁוּטָה / מְלֻמָּטָה / בְּצַפִּיתָנוּ צְפִינוּ: יי¹²³⁴⁵⁶⁷

כ"י 1 מ" (=מינכן 21); ס"ב (רק לבתים 5,3,1); המובאות בפירוש ערוגת הבושם (כרך ג' ע' 492) = עה"ב; דפוסי מ"פ מ"ב
ומ"ל || 10 פונה דפוסיים: עינה נמ"ס"ב 13 לה תאמר מ" 14 מרנת מ" עה"ב ודפוסיים: מידת 1 16 אזור אזור עה"ב:

טז מסורת פזמון זה תלויה בכתבי יד מעטים, ורק שנים היו לרשות המהדיר, בהם הוא נמצא בשלמות, וגם הם אינם נקיים משיבושים בולטים לעין. השיר גורם קשיים מיוחדים לפירושו, וכמה מקומות מתפרשים רק על פי השערה.

1 ישמיענו סלחתי ע"פ במד' יד כ. יושב בסתר עליון תהל' צא א, ומוסב להקב"ה שהוא יושב בסתר השמים, שלא כפשוטו של המקרא. 2 בימין ישע תהל' כ ז. עם עני ואביון צפנ' ג יב, בשינוי, פי' כדי שיושע ישראל, שהוא עם עני ואביון, ע"י יד ה' שהיא ימין הישע. 3 בשוענו אליך תהל' כח ב. נוראות בצדק תעננו תהל' סה ו, פי' בצדקך תעננו בעשותך נוראות. יי היה עוזר לנו תהל' ל יא. 5 שויתי עזרתי על גבור ונשא תהל' פט כ, ופי' שמתני מבטחי על הקב"ה. 6 לפני גוחי המוציא אותי מבטן, ע"פ תהל' כב י. אשפוך שיחי תהל' קב א. אולי פני ישא ברא' לג כא. 7 מדתי כונתי כסדר אשר עשה כיוונתי את מדת תפלתי לפי הסדר של י"ג מדות שהקב"ה הראה למשה לפי מאמר חז"ל ר"ה דף י"ז ב'. 8 מקרקר קיר ישע' כב ה, מוסב כאן להקב"ה לפי מאמר חז"ל תענ' דף כ"ט א' אף הקב"ה מקרקר אחריהן כתרנגולין, שנאמר מקרקר קיר וכו' (ועי' דקדוקי סופרים שם). הלא יקיר ... עוד זכור תזכרנו ירמ' לא כ, פי' הלא אתה ה' עוד זכור תזכור את ישראל שעליו נאמר הבן יקיר לי אפרים. 9 כבא כגל הגלגל גורלו של האדם שהוא כגלגל החזור בעולם, שבת דף קנ"א ב'. להחליף השיטה להפוך את הסדר (לשון התלמוד, מוחלפת השיטה, עירובין דף צ"ט א'). 10 רעיתך יונתך ישראל, ע"פ שה"ש ה ב. 11 באות נפשה דבר' יח ו. ירמ' ב כד. הגישה ר"ל את בקשתה. לפתוח בהרבה למצוא לה דרך לחרטה, להדריך לה בדרך התשובה (והלשון לקוח מתורת הגדרים, כגון פותחין

שׁוֹאֵל חֶסֶד / בְּהוֹסֵד / הִנְנִי תֹאמֶר.
מְרוֹת יֵצֵר / יִבְצֹר / קְבוּעַ בַּמִּסְמָר.
15 וְלִצְוָאֵר / כִּמּוֹ סוֹאֵר / הִטֵּל לְמִשְׁמָר.
אֲזוּר אֲזוּר / זִיר לָזֵר / וּמִי־אֲכֹזֵר כִּי יַעֲזֹרְנוּ: יי

לְחַבְצָלָת / פֶּתַח דָּלָת / אֱלוֹהַּ מִמַּעַל.
בִּינָה הִגִּי / לְהַצִּיגִי / בְּתוֹךְ שַׁעַר הַנִּנְעָל.
רַחֲמֵנוּ / קִדְּמֵנוּ / צָרִי וּמְזוֹר תַּעַל.
20 בְּרַר חֲקִי / לְהַצִּידִיקִי / יִבְקֹשׁ עוֹן וְאִינּוֹ: יי

יוֹנֵת אֶלֶם / מִשָּׁלִם / חֶלֶק יָפֶה הִגִּיעָה.
אוֹת צֶדֶק / לְהַצִּטֵּדֵק / בִּירָאֲתָהּ לְהוֹשִׁיעָה.
לֶךְ תִּקְרָא / לְשַׁחֲרָרָה / אֲדוֹן בָּזוּ הַשָּׁעָה.
יִתֵּן תִּיק / מִנֶּרְתֵּק / כְּאוֹר תּוֹצִיא דִּינּוֹ: יי

און אזור מ": עוז אזור נ: ומי אזור דפוסים, ואולי צ"ל <אין> מי אזור: ואכזר מי יעורנו מ" 18 בינה: בין סע
19 רחמנו קדמנו דפוסים: רחמיך יקדמונו נמ"סע 20 חיקי כתבתי ע"פ השערה: חוקי דפוס מ"ב: חכי נמ"סע 23 לך

בחרטה, נדר' דף כ"ב ב'). 12 ימין פשוטה מלמטה ידינו פרושות בתפלה (כלשון המשנה, שבת א' א' פשט העני את ידו). בצפיתו צפינו איכה ד יז. 13 שואל חסד בחוסר בהתאסף העם (ע"פ תהל' לא יד בהוסדם יחד עלי) מבקשי חסד הסליחה. הנני תאמר תאמר להם: הנני. 14 מרות יצר יבצר שלטון יצר הרע על האדם יתמעט, יימנע (ע"פ תהל' עז יג יבצר רוח נגידים, וע"פ משמעות המלה בארמית), שהוא קבוע כאילו במסמר, ושהוטל לצוואר כמו סוואר, היינו כמו צבור של קורות או אבנים שטוחות, ובלשון המחבר כנראה במשמעות קורה או אבן אחת; ר"ל יצר הרע מוטל על האדם כאבן בצוואר, וקשה להפטר ממנו. 16 אזור אזור זיר לזר כאזור הוא נוהג לאזור בקשת של זירים (או זורים, אבות דר' נתן נוסח א' פרק ד', נוסח ב' פרק ד'), פ"י של מיתרים מתוחים, כדי להלחם במה שזר ממנו (אבל הנוסח נשאר חשוד, וע"י ערוגת הבושם ג' ע' 492, שם ניתנים שלשה ביאורים שונים שאינם מניחים את הדעת). ואולי נראה יותר נוסח כ"י 'און (פ"י חיל, כח, ע"י הושע יב ט מצאתי און לי) אזור זיר וזר (ע"פ משלי כא ח?) ואכזר מי יעורנו. ומי אכזר מי יעורנו ע"פ איוב מא ב. 17 לחבצלת לישראל הנקראת חבצלת השרון, שה"ש ב א. 18 בינה הגיגי תהל' ה ב. להציגי להציג אותי, ע"י מבוא ג, ב, 2. בתוך שער הננעל שער התפלה, ע"פ מאמר חז"ל ב"מ דף נ"ט א' אע"פ ששערי תפלה ננעלו שערי דמעות לא ננעלו. וע"י ג"כ לעיל סי' י"ב, 17. 19 רחמנו קדמנו ע"פ תהל' עט ח מהר יקדמונך רחמיך. צרי ומזור תעל למכאובינו, ע"פ ירמ' נא ח. הושע ה יג. 20 ברר חיקי להצדיקי ברר את לבי מחטא ועון — והחיק הוא מושב הלב — כדי שאהיה זכאי בדין. יבוקש עון ואיננו ירמ' נ כ. 21 יונת אלם תהל' נו א, ודרשוהו הפייטנים על כנסת ישראל (דרשה זו כנראה אין בתלמוד ומדרשים עתיקים) שנמשלה ליונה (שבת דף מ"ט א', סנהד' צ"ה א') ושנהיתה כיונה אלמית (לשון התלמוד, סוטה דף י' ב') אחרי שנתרחקה מאדמת ארץ ישראל, וכ"ה בתרגום תהל' נו א: על כנישתא דישראל דמתילה ליונה שתוקא בעידן די מתרחקין מן קרויהון. משלם מירושלם, שמשם יצא דבר ה' (ישע' ב ג). חלק יפה (הלשון לקוח מהסעודה, כמו מנה יפה [מ"ק דף כ"ח ב']) וע"י ספרי דברים נ"ג ישראל מודים ומקלסים שאין חלק יפה כחלקן ... הגיעה המצא לה חלק טוב בחיים (על הצורה 'הגיעה' ע"י מבוא ג, ב, 2). 22 אות צדק כהצטדק ביראתך להושיעה להושיע לה באות צדק כשתצטדק ביראתך. 24 יותק תיק מנרתק. לאור תוציא דיננו (המלים

25 הַצְלִיחִי / בְּמִשְׁלַחִי / וְאַשִּׁיב שׁוֹלְחִי דְּבָר.
 חֲזִקָת / חֶק חֶקֶת / עֶשֶׂר וְשֵׁלֶשׁ כְּמִדְבָּר.
 מַחְזִיקָם / וְלֹא רִיקָם / שְׁלַחְתִּי לְהַתְגַּבֵּר.
 כֹּה תַעֲשֶׂה / עֲוֹן נוֹשֵׂא / עֵתָה תָשׁוּב תִּרְחַמְנוּ: יי
 ואומרים 'לכל יום' ו' ואח"כ ז' — כג

לה מ" לשחררה: עת לשחררה דפוסים 24 יותק צונק, לב. 287, ע"פ כ"י: יתק 1: יתיק עה"ב: יה יתק מ" ותק או ותיק
 דפוסים תיק חס' מ" כאור תוציא דיננו: להוציא כאור צדקנו מ" 25 הצליחי מ" וכנראה גם עה"ב: תצליחי 1 דפוסים
 26 חזקה חק חקת: חזקתם וחזק חקתם מ": חק חקת וחזקת 1 27 שולחתי דפוסים: שְׁלַחְתוּ נמ" 28 כה 1מ": וכה דפוסים

האחרונות ע"פ תהל' לו ו) כנראה רומז הפייטן לאחד המדרשים המדברים על הגרתיק שהחמה מכוסה
 בו, כגון: הקב"ה מוציא חמה מגרתיקה, צדיקים מתרפאין בה והרשעים נידונים בה (נדר' דף ת' ב') או:
 גלגל חמה יש לו גרתיק ... לעתיד לבוא הקב"ה מערטלו מגרתיקו ומלהט בו את הרשעים (בראשית רבה
 ו' ו' (ע' 46, ועיי"ש המקורות המקבילים) — בדרך אחרת ביאר בעל מטיב שפה: הוצא להם לצדיקים
 את האור הגנוז להם משבעת ימי בראשית, משל למלך שהיתה לו מנה יפה והפרישו לבנו, ע"פ המדרש
 בב"ר ג' ו' (ע' 22), ועי' ג"כ מה שהציע ר"י בנעט במאנאטסשריפט כרך ע"א (תרפ"ו) ע' 435 — ויש
 לפרש: יותק תיק, ר"ל יוסר התיק מלהיות עוד גרתיק (או יש להגיה: תיק וגרתיק, אם אין להניח
 שגרתיק כיסוי התיק, כפי' בעל ערוגות הבושם) עד שיצא לאור דיננו. וגם כאן מתקבל יותר נוסח כ"י"ה
 יתק מגרתיק. להוציא כאור צדקנו, וכנראה גם הוא רומז למדרשים הנזכרים. 25 הצליחי הצליחני. במשלחי
 בעמדי כשליח צבור, עי' מבוא א, ה. ואשיב שולחי דבר (ע"פ ש"ב כד יג) שתפילתי נתקבלה ברצון.
 חזקת חק חקת עשר ושלש כמדובר חזקת ביי"ג מדות וחזקת חוק לעשות כסדר הידוע, כמדובר ר"ה דף
 י"ז ב'. 27 מחזיקם גם אני הש"ץ כמחזיק ביי"ג מדות. ולא ריקם כמאמר חז"ל (ר"ה שם) ברית
 כרותה ליי"ג מדות שאינן חוזרות ריקם. שולחתי להתגבר על רוע הגזירה. 28 וכה תעשה כמו
 שהבטחת במאמר הנ"ל יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם. עון נושא שמות לד ז, וזו אחת מיי"ג
 מדות. תשוב תרחמנו מיכה ז יט.

סליחות ליום ששי

אומרים 'לכל יום' א, ב, ד

קדמו עיני אשמרות. לשׁיח בְּאַמְרֶתֶךָ: (תהל' קיט קמח) לְאָדָם מַעֲרִכ־לֵב. וּמִי מַעֲנֶה לְשׁוֹן: (משלי טז א) תִּפְלָה לְעֵי כִי־יַעֲטֶף. וְלִפְנֵי יְיָ יִשְׁפָּךְ שִׁיחוֹ: (תהל' קב א) כִּי הִנֵּה יוֹצֵר הָרִים וּבֹרֵא רוּחַ וּמַגִּיד לְאָדָם מִה־שִׁחוֹ עֲשֵׂה שַׁחַר עֵיפָה וְדֶרֶךְ עַל־פְּמַתִּי אָרֶץ. יְיָ אֱלֹהֵי צַבָּאוֹת שְׁמוֹ: (עמוס ד יג) ואומרים 'לכל יום' ה

יָן ס ל י ח ה

סימן: א"ב אליה בר שמעיה חזק ואמץ. בתים בני ד' טורים, 5 מלים בטור. א 7390.

[אר"א]

אֶקְרָא בְּשִׁמְךָ לְהַחְזִיק בְּךָ אֶתְעוֹרֵר / בְּתִפְלָה אֲשִׁמּוֹר אֶקְדֵּם שַׁחַר אֶעוֹרֵר
גִּשְׁתִּי פָנֵי תְבָה מְלֵל לְבָרֵר / דְּקִדְקַתִּי מַעֲרִכִי דֵל שְׁפַתִּי לְגֵרֵר:

הֵן תּוֹי יֶאֱזִינֵנִי יַעֲנֵנִי שְׂדֵי / וְאֵיפָה מִפְּנֵי הַגּוֹן וְאֵיהַ כְּדֵי
זְכִיתִי לְבִי יֹאמֵר וּקְשׁוּט מַעֲבָדִי / חָף אֲנֹכִי מִפֶּשַׁע זָכוּ מַעֲשֵׂי־יָדַי:

5 טוֹבָה לְחַיִּיבִים גָּמַל וְלֹא לְכֹלִי / יַחֲשֹׁב כְּקָרְבָן מִפְּלֵל וּכְנִיחוֹחַ חֲלוּי
כְּפּוֹפִיד זִקָּף הֵיוֹתָם לְרֹאשׁ תְּלוּי / לֹא תִמָּצְאָנָה חֲטָאת סִתָּר וְגִלּוּי:

כ"י בק; פט; וודה || 1 ובך פ מתעורר ב בתפלתו ו אקדם ן לקדם ט לעורר ט 2 מלל: פלל ב דקדקתי:
דוק פט מערכי: מערכי לב קן שפתי: שפה בקפנה 3 יענני חס' ט מפגין הגון ון מפגין והגון ק מפגיע מהוגן פדה
4 זך לבי בקרבי ו ואומר ו קשוט פודה בקושט ט וקושט ק אנכי חס' פןדיה זכו ו 5 וכניחוהים פ 6 חס' פ

יז 1 אקרא בשמך להחזיק בך אתעורר ע"פ ישע' סד ו. בתפלה אשמור אקדם ע"פ תהל' קיט קמח קדמו
עיני אשמרות, פי' אתפלל באשמורת הבקר, לפי מאמר חז"ל ברכות דף ג' א'. שחר אעורר תהל' נז ט.
2 גשתי פני תבה נגשתי (מבוא ג, ב, 2) כש"ץ (מבוא א, ה). מלל לברר לדבר מלים ברורות, ע"פ
איוב לג ג. דקדקתי בערכי מערכי לבי (ע"פ משלי טז א), סדרתי את מחשבותי. דל שפתי לגרר
לנוע את דלת שפתי (ע"פ תהל' קמא ג), היינו לבטא במלים מה שבלבי (לשון תלמודי, כגון דלת
גדרת, עירובין דף ק"א א'). 3 הן תוי יאזינני יענני שדי איוב לא לה, פי' זה לי האות שהקב"ה
יענני שהמלים שגורות ומסודרות הן בפי, לפי מה שאמרו על ר' חנינא בן דוסא במשנה (ברכ' ה' ה').
ואיפה מפגיע הגון ואיפה נמצא מתפלל הגון (ע"פ ישע' גט יח אין מפגיע). ואיה כרי איה איש ראוי
(כדאי, פי' ראוי, כגון במשנה, ברכ' א' ג' כדאי היית לחוב בעצמך, ובתלמוד, ברכ' דף י"ז א' עד שלא
נוצרת איני כדאי). 4 זיכיתי לבי יאמר איה איש ראוי לומר אני זכאי, זיכיתי לבי (ע"פ משלי כ ט).
וקשוט מעבדי, פי' מעשיי אמת (ע"פ דג' ד לד). חף אנכי מפשע זכו מעשי ידי ע"פ איוב לג ט זך
אני בלי פשע חף אנכי. 5 טובה לחייבים גמול ע"פ נוסח ברכת הגומל, ברכות דף נ"ד ב' (לפי גירסת
הרי"ף שם). ולא לכלוי לאבדן. מפלל תפלה. וכניחוח חילוי והתחינה (מל' ויחל משה, שמות לב יא)
תיחשב כריח ניחוה (דוגמת ואין מספר לניחוהי אשמתינו, בתפלת נעילה ליו"כ). 6 כפופיד זקוף

נא

משגב בצרה היה לבך חוסה / נודד אל תגלה נדח כשה
שימה דמעתי בנאדך ערשי אמסה / עז לי בך מעוז ומחסה:

פצה והוצא לרויה אסיריך תתיר / צעקוה דפקוה קראוה בצר להעתיר
קבעום קובעים ורשע צדיק מכתיר / רב ושופט למה פניך תסתיר:

שאון קמיה העולה הדק וכלה / תמיד ליודעי סודך חסדיך הפלה
אנא נדח השב וקבץ גולה / למרום שפל הקם וירוד העלה:

יאמרו בגוים הגדיל יי לעשות / הנשמה היתה לעדן ולבצרון הנהרסות
בוטחיה הצל נסו בצלה לחסות / רדיפתם בקש ועליך הדבר לעשות:

15 שמעה דכא ביטה עטף רוחו / יהיו לרצון אמרי וישפך שיחו
חזק ואמץ כושל רפיון להרויחו/ יוצר הרים ובורא רוח ומגיד לאדם מה-
שחו: ואומרים 'לכל יום' ו

כפופיך: כפופים לך ט היותם: היות ודה לראש תלוי: ראש בעלוי דפוס מ' איטליה ואלזס 7 משגיב פט אל: לא פ
8 דמעתי בנאדך ב: בנאדך דמע שאר כ"י ערשי אמסה: ערש ממסה קפטור לו בו: לו בך קפדה 9 צועקיך וד
קראוך חס' פט 10 שופט בפחה 11 הדק: מהרה קן כלה קונדה תמיד: תמוך ד ליודעי: שמך הוס' ו וחסדיך ד
12 נדח: כשה הוס' פ 13 לגן עדן ב 14 בטוחיך ד ועליך: כי עליך פט: עליך ודה 16 חזק כשל אמץ פ: חזק רפיון
ואמץ כושל דה: רפיון חס' פט: רפא כושל ו מגיד קפטנה

ע"פ תהלי' קמה יד, כמו ח. היותם לראש תלוי כדי שיהיו לראש תלוי, פי' לראש זקוף, כלשון המדרש
(תנחומא כי תשא ע' 106 [בובר]. פסיקתא דר"כ דף י"א א' [בובר]. מדרש תהלים ג' ו' דף כ' א' [בובר]
נתת לגו תלוי ראש). לא תמצאנה חטאות ירמ' נ כ. סתר וגלוי ע"פ מאמר חז"ל סוטה דף ג' א' אדם
עובר עבירה בסתר והקב"ה מכריז עליו בגלוי. 7 משגב בצרה היה ע"פ תהלי' ט י. לבד חיסה (מבוא
ג, ב, 3) תהלי' לא כ ועוד. נודד אל תגלה נדח כשה ע"פ ישע' טז ג סתרי נדחים נודד אל תגלי, ר"ל
אל תוסף לגלות את הנודד הנדח כשה. 8 שימה דמעתי בנאדך תהלי' נו ט. ערשי אמסה תהלי' ו ז, פי'
שמור לפניך את דמעתי שאמסה בה את משכבי. עז לי בך מעוז ומחסה תהלי' מו ב, סב ת. 9 פצה
הצל, ע"פ תהלי' קמד ז. והוצא לרויה תהלי' סב יב. אסיריך תתיר תהלי' קמו ז. צעקוה צעקו לפניך,
ע"פ תהלי' קז ו, ועי' מבוא ג, ב, 4. דפקוה דפקו על דלתותיך (אולי צ"ל פקדוה, ע"פ ישע' כו טז).
קראוך בצר תהלי' יח ז. 10 קבעום קובעים משלי כב כג, פי' גוזליהם גזלו אותם, עי' פירש"י שם.
ורשע צדיק מכתיר מסובב, ע"פ חבק' א ד. רב ושופט דוגמת שר ושופט שמות ב יד. למה פניך תסתיר
תהלי' מד כה. 11 שאון קמיה העולה תהלי' עד כג, ר"ל המון שונאיך העולה תמיד. הדק וכלה כלה אותם
עד אשר דק לעפר. ליודעי סודך ליודעיך (ע"פ תהלי' כה יד סוד ה' ליראיו) ויודעי סוד תורתך. חסדיך
הפלה תהלי' יז ז. 12 אנא נדח השב ע"פ יחזק' לד טז. למרום שפל הקם ע"פ איוב ה יא. 13 יאמרו
בגוים הגדיל יי לעשות תהלי' קכו ב. הנשמה היתה לעדן ולבצרון הנהרסות יחזק' לו לה. 14 נפו אשר
נסו. בצלך לחסות ע"פ שופט' ט טו. רדיפתם בקש בקש את הנרדפים, ע"פ קהל' ג טו. ועליך הדבר
ע"פ עזרא י ד. 15 שמעה דכא שמע אותי הדכא, כינוי לש"ץ. ביטה עטף רוחו הביטה (מבוא ג, ב, 2)
חולשת רוחו, ע"פ תהלי' עז ד ועוד. יהיו לרצון אמרי וישפך שיחו תהלי' קב א. 16 חזק
ואמץ כושל רפיון ישע' לה ג. להרויחו לתת לו ריוח והצלה. יוצר הרים ובורא רוח וכו' עמוס ד יג.

סליחות ליום שישי

יְיָ אֱלֹהֵי צְבָאוֹת מִי־כְמוֹד חֶסֶד יְהוָה וְאִמּוּנָתָהּ סְבִיבוֹתֶיהָ: (תהל' פט ט) אֲדֹנֵי שְׁמֶעָה בְּקוֹלֵנוּ תְהִינָה
אֲזִינָה קְשָׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנֵנוּ: (תהל' קל ב) לֹאֲדֹנֵי אֱלֹהֵינוּ הֶרְחַמִּים וְהַסְלִיחוּת. כִּי מִרְדְּנוּ בּוֹ:
(דניאל ט ט) אֵל תְּבוֹא בְּמִשְׁפָּט עִמָּנוּ. כִּי לֹא־יִצְדָּק לְפָנֶיהָ כָּל־חַי: (תהל' קמג ביי)

ואומרים 'לכל יום' ה

יח סליחה

סימן: א"ב בנימין [בר זרחן]. בתים בני ד' טורים, 5 מלים בטור.
המלים החסרות הושלמו אך ורק לפי השערה. א 2660.

[או"א]

אֵיה * * קִנְאַתָּהּ וּגְבוּרוֹתֶיהָ / בְּעֲשׂוֹתָהּ נֹרָאוֹת לְזֶרַע כּוֹרְתִי בְּרִיתָהּ
גְּרוּשִׁים <רְטוּשִׁים> נְטוּשִׁים אֲנַחְנוּ מִנַּחֲלָתָהּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעָלוֹנוּ אֲדוֹנִים וּזְלָתָהּ:

דְּאֵגַת עֲנִיָּה גְדֹלָה עַד לְמָאֵד / הַסּוֹבְלִים עַל־מִוְרָאָה בָּלָב וּנְפֶשׁ וּמָאֵד
וְהֵם שָׁחִים וּמִשְׁפָּלִים עַד מָאֵד / מֵהֵר יִקְדָּמוּנוּ רַחֲמֶיהָ כִּי־דָלוּנוּ מָאֵד:

5 זִינוּנוּ שׁוֹנָה מִפְּנֵי מַחְרָפִים יוֹם־יוֹם / חוֹרְקִים־שֵׁן וְשׁוֹחֲחִים אֶף זֶה הַיּוֹם
טָכַס מִמִּשְׁלָתָהּ גִּלָּה לְעֵינֵינוּ אִים / כִּי עָלֶיהָ הִרְגָנוּ כָּל הַיּוֹם:

יַחֲלָנוּ לְקֶץ גְּאֻלָּה <וִישׁוּעָה> וְנַחֲמָהּ / כִּסְתָנוּ בּוֹשָׁה וְעֲטָתָנוּ <חֶרֶפָה> וְכָל־מָה
לְחוּצִים עֲבוּדִים תַּחַת יָד כָּל־אִמָּה / וְאִין אֲתָנוּ יוֹדֵעַ עַד מָה:

מֶלֶךְ מְלָכִים זָכַר רַחֲמֶיהָ הַיְשָׁנִים / נוֹצְרֵי יַחֲוּדָה מֵלֵט מְאוּדִים הָעֲשָׁנִים
10 סָאֵב צַחֲנָתָנוּ לִבֵּן הַמִּתְלַע כִּשָּׁנִים / אֵל תִּזְכֹּר לָנוּ עֲוֹנוֹת רִאשׁוֹנִים:

כִּינִי וד; דמוסי מ' ליטא פולין ביהמן שוואבן גירנברג וורמייזא || 1 כרותי וד 2 אנו וד 3 השלמתי ע"פ השערה וכן 11,7
י' אלהים וד 4 ובנפש ובמאד ו 5 שן: שגם ד ושווחים: צ"ל ושוורקים? 7 בושח: בשח ו ועטתנו: והועטנו ד

יח 1 איה קנאתך וגבורותיך ישע' סג טו. בעשותך נוראות ישע' סד ב. כורתי ברייתך תהל' ג ה. 2 מנחלתך
מבית המקדש, ע"פ שמות טו יז. תהל' עט א. יי אלהינו בעלונו אדונים וזלתך ישע' כו יג. 3 הסובלים
עול (על סבלו, ישע' ט ג) מוראך המקבלים עליהם עול מלכות שמים (לשון המשנה, ברכות ב' ב').
בלב ונפש ומאד דבר' ו ה. 4 והם שחיים ומשפלים ע"פ ישע' ב ט. מהר יקדמונו וכו' תהל' עט ח.
5 זינונו שונה פנינו מחוירות, ע"פ דני' ה ט. מפני מחרפים יום יום תהל' קב ט. חורקים שן ושווחים
אך זה היום שקוינוהו מצאנו ראינו, איכה ב טז. 6 טכס ממשלתך גלה לעינינו סדרי מלכותך, דוגמת
נוסח תפלת מוסף לחגים: גלה כבוד מלכותך עלינו. כי עליך הורגנו כל היום תהל' מד מג. 7 יחלנו
קוינו לשוא ליום גאולה וישועה ונחמה, ומאחר שלא הגיע כסתנו בושח ע"פ עובד' א י. ועטתנו חרפה
וכלימה תהל' עא יג. 8 תחת יד כל אומה דוגמת שופט' ג ל. ואין אתנו יודע עד מה תהל' עד ט.
9 מלך מלכים כינוי למלכי בבל (יחזק' כו ז) שבא כאן במקום 'מלך מלכי המלכים', הכינוי הרגיל
להקב"ה (אבות ג' א'). זכור רחמך תהל' כה ו. נוצרי יחודך השומרים על יחודך, המיוחדים שמך.
לשון זה בנוי על מושג 'שם המיוחד' (סנהד' דף ס' א' ועוד) ונמצא במדרשים (כגון ב"ר כ' ז' [ע' 191]
מיחדים שמו בכל יום. שה"ש רבה ט"ז א' ואני מיחדת שמו בכל יום פעמיים וכו') ובתפלות עתיקות.
מאודים העשנים (מבוא ג, ב, 4) ישע' ז ד, מוסב על הגוים הלוחצים על היהודים. 10 סאב צחנתנו

עַל הַר־צִיּוֹן <מִקְדָּשְׁךָ> שְׁשָׁמָם / פָּנֵי כְבוֹשִׁים וְלִבִּי <בְּתוֹכִי> יִשְׁתּוֹמֵם
צָרִים אֲשֶׁר שִׁמְמוּהוּ בְּאַפְּךָ הָאֲשִׁימָם / וְהָאֵר פָּנֶיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמָם:

קִנְיִן הֶקְנוֹי מֵאֵז לְשֵׁם תִּפְאַרְתְּךָ / רַחֵם וְאַל תִּשְׁחַת וְהִיא תִּהְלֶתְךָ
שֶׁכֶן הַבְּטַחְתָּנוּ בְּיַד נְאֻמָּן בִּיתְךָ / כִּי אֶל־רַחוּם יִי אֱלֹהֶיךָ לֹא־יִרְפָּךָ וְלֹא־
יִשְׁחִיתְךָ:

15 תִּזְכֹּר תִּבְנִית תָּם בְּכִסְאֶךָ מְחֻקָּה / נָאֹר יִלְדִּיו מִנְחַל עֲדֻנֶיךָ תִּשְׁקָה
יִשַׁע הַמְצִיאָם וּמִפֶּשַׁע אוֹתָם נִקָּה / נוֹשֵׂא עוֹן וּפֹשַׁע וְחַטָּאָה וְנִקָּה:
ואמרים 'לכל יום' ו

יט פזמון

סימן: יצחק חזק [יצחק?] [לפי דעת שד"ל יצחק אבן גיאת]. בתים בני ד' טורים מחולקים לשנים.
חריזה: א (7) ב; ג (7) ב וכו'. הבתים ב' וד' אינם שלמים, וייתכן שחסרים בתים שלמים.
משקל ספרדי: בכל צלעית 6 תנועות (ההברות הקצרות אינן נחשבות). י 2289.

יוֹשֵׁב בְּסִתֵּר עֲלִיּוֹן / מִגְּנִי וְצַנְתִּי
צַעֲקָתִי * הִקְשִׁיבָה * / וְהֶאֱזִינָה רִנָּתִי
חַטָּא אֶת חַטָּאתִי / קָדוֹשׁ תָּן תְּקוּתִי
נִפְשִׁי בִשְׂאֵלְתִי / וְעַמִּי בְּבִקְשָׁתִי:

תחת יד: תחת ו: ביד ד 10 צחנתם דפוטים 11 פנינו ד ולבנו ד 14 הבטיחנו נאמן ו 15 תזכור חס' דו 16 המציאימנו
מפשע ד נושא עון ועבר על פשע ונקא ו דפוטים

כ"י 1 (חסר בו 13—28); דפוטים II 2 צ"ל הקשיבה צעקתי (חרוז)

לכן המתולע כשנים ע"פ ישע' א יח, והצורה 'המתולע' ע"פ נחום ב ד. אל תזכר לנו עונות ראשונים
תהל' עט ח. 11 על הר ציון... ששמם איכה ה יח. פני כבושים בקרקע מרוב צרות, עי' לעיל סי' י, 13.
ולבי... ישתומם תהל' קמג ד. האשימם תהל' ה יא, במקום 'השימם', כדעת הראב"ע ועוד מפרשים.
והאר פניך על מקדשך השמם דני' ט יז. 13 קנין הקנוי מאז ע"פ שמות טו טז, וייתכן שיש כאן רמז
למדרש הידוע שמות רבה כ"ג א' א ז ישיר משה, הה"ד נכון כסאך מא ז. ואל תשחת דבר' ט כו.
14 נאמן ביתך משה רבנו, ע"פ במד' כב ז. כי אל רחום וכו' דבר' ד לא. 15 תזכור תבנית תם בכסאך
מחזקה תבניתו של יעקב (הנקרא תם, ברא' כה כז) החזקה בכסא הכבוד לפי תנחומא במדבר כ"ב
(דף י' א' [בובר]) אמר הקב"ה ליעקב, יעקב הרבה אתה יקר בעיני, למה כביכול שקבעתי איקונין
שלך בכסא כבודי. נאור כינוי להקב"ה, תהל' עו ה. מנחל עדיןך תשקה תהל' לו ט, פי' המציאם כל
טוב ומעדנים. 16 ומפשע אותם נקה ע"פ תהל' יט יד. נושא עון ופשע וחטאה ונקא שמות לד ז.

יט 1 יושב בסתר עליון תהל' צא א, ע"פ התרגום: דאשרי שכינתיה ברוא עלאה, היינו הקב"ה (שלא כפשוטו
של המקרא). מגני וצנתי תהל' לה ב. 2 והאזינה רנתי תהל' יז א. 3 חטא את חטאתי נקני מחטאתי
ע"פ תהל' נא ט. קדוש תן תקותי איוב ו ח. נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי אסתר ז ג. 5 צדקה עשה
דוגמת תהל' קו ג. ישע' נו א, ובכלל 'עשות משפט וצדקה' כעין דבור חוזר במקרא (ברא' יח יט, ישע'

5 צָדָקָה עֲשֵׂה לְעַמְּךָ / קְדוֹשׁ לְמַעַן שְׁמֶךָ
כִּי פָסוּ תְּמִימֶיךָ / מַעֲבִירִי וְעַמְּךָ
* * / וּמַגִּישִׁי לַחֲמֶךָ
* * / לָכֵן עֲתָה בָּאתִי: נִפְשִׁי

חֲטָאת נְעוּרִים תַּצְלִיל / וַיִּם יִהְפְּכוּ כְּצִלִּיל
10 וְצִדֵּק זְקוּנִים תַּסְלִיל / וְשׁוּעַת נִכְאִים תַּכְלִיל
וְעַת תִּנְקֵנִי כְּבַעַלִּיל / מִסְטִינִי אֲזִי יִלְלִיל
כִּי לְבִי לָךְ כָּלִיל / עֲתָה הִנֵּה בָּאתִי: נִפְשִׁי
חֲנוּן חֵי חַנּוּנִי / לְקוֹל וְעַקִּי בְּגִרוּנִי
בְּשִׁמְעֶךָ תַּעֲנֵנִי / סְלִיחָתְךָ תִּרְבֵּנִי
* * / * *

15 לְחַיִּים תִּכְתְּבֵנִי / וְעֲנֵתָהּ בִּי צִדְקָתִי: נִפְשִׁי
זֶה אֱלֹהֵי הוֹשִׁיעָה / וּזְכוּיֹת הַכְּרִיעָה
וּמִזְבוֹלָה הוֹפִיעָה / חֵן סוֹעֶרָה וְסוֹעָה
וּמִלְשָׁנִי הַבְּלִיעָה / צֶאֱנֶךָ מִלֵּהפִשְׁיעָה
20 פֶּן אֶרְאֶה בִּרְעָה / בְּאַבְדֵּן מוֹלַדְתִּי: נִפְשִׁי

10 וְשׁוּעַת נִכְאִים: וְחֹסֶד נְעוּרִים 11 וּמִסְטִינִי 12 בְּמִקְדָּשְׁךָ דְּפוּסִים: שְׁנִיתִי 29 קוֹלִי: לָךְ חוֹסִי 30 וְהַמִּצִּיאֵנִי 32 הַשְׁמִיעָה 1

כב טו ועוד). 6 כי פסו תמימך תהל' יב ב. מעבירי ועמך ע"פ ישע' כו כ עד יעבור זעם. 7 ומגישתי לחמך ע"פ מלאכי ג ג. 9 חטאות נעורים תהל' כה ז. תצליל תשליך, תגלגל מל' צללו כעופרת במים אדירים, שמות טו י. ויפכו כצליל כדבר המתהפך ומתגלגל, וייתכן שיש כאן רמז לצליל שעורים שראה בחלומו אחד מאנשי גדעון (שופט' ז יג). 10 וצדק זקונים תסליל צדקת הוקנה הדרך במסלול. ושועת נכאים תכליל ותפלת המדוכאים (ע"פ ישע' טז ז, משלי יז כב) תחשוב כקרבת כליל; או יש לפרש: תעשה אותה כליל תפארת, תתעטר בה, כדרשת חז"ל הנזכרת לעיל סי' ד, 12. 11 ועת תנכני כבעליל כשתנקה אותי ככסף שצורפים בעליל, תהל' יב ז, והתרגום שם כורא, היינו כור הברזל. מסטיני אז יליל השטן הקטיגור (יומא דף כ' א') יליל, יצעק ויבכה (הצורה דוגמת ישע' טו ב) כשאצא זכאי והוא נכשל. 12 כי לבי לך כליל ע"פ תהל' קיט פ יהי לבי תמים בחקך. עתה הנה באתי במד' כב לח. 14 סליחתך תרבה לי סליחתך, ע"פ ישע' נה ז כי ירבה לסלוח, והצורה ע"פ ש"ב כב לו וענותך תרבני. 16 לחיים תכתבני לפי מאמר חז"ל ר"ה דף ט"ז ב' זכו בכתבים לחיים וכו'. וענתה בי צדקתי ברא' ל לג. 17 זה אלי שמות טו ב. וזכויות הכריעה תשפיע על הדין שהזכויות תכרענה, ע"פ מאמר חז"ל ירו' פאה א' א' (דף ט"ז ב') הקב"ה הוסיף שטר אחד מן העבירות והזכויות מכריעות. 18 ומזבולך הופיעה ע"פ ישע' סג טו ומזבול קדשך ותפארתך. סוערה וסועה ישע' נד יא בצירוף תהל' נה טו פי' ישראל בגלות כעניה סוערה, המטולטלת כמו ברוח סועה וסער. 19 ומלשני מלשני, תהל' קא ה. הבליעה בלע (ל' בלע ה', איכה ב ב). צאנך מלהפשיעה כדי שלא יאשים אותם. 20 פן אראה ברעה ברא' מד ד. באבדן מוידתי אסת' ח ו. 21 קדש שם קדשך שחיללו הגוים,

קִדְשׁ שֵׁם-קִדְשֶׁךָ / חָלְלוּ מִקְדָּשֶׁךָ
וְאַהֲרֹנִים קְדוֹשֶׁיךָ / מַגִּישֵׁי אֲשִׁיךָ
וּמַה-יַּעֲשׂוּ קְדוֹשֶׁיךָ / כְּפֶסֶס קְדָשֶׁיךָ
שְׁעָה נָא מִקְדִּישֶׁיךָ / כְּפָרִים אִם שְׁלֵמֹתִי: נִפְשִׁי

25 יִרְצוּ עֲבָדֶיךָ / לְמַעַן שֵׁם כְּבוֹדֶךָ
מִיַּחְדֶּיךָ מְעִידֶךָ / כִּי-אֵין בְּלַעְדֶּיךָ
בְּקֶשׁ-נָא אוֹבְדֶיךָ / הֵן בָּאוּ עָדֶיךָ
כִּי טוֹבִים דוֹדֶיךָ / פָּנֶיךָ בְּקִשְׁתִּי: נִפְשִׁי

קוֹלִי יַעֲרֹב-נָא / בְּמַחִים תוֹךְ צִיּוֹנָה
לְטוֹבָה הַפְּנָה-נָא / לְהַמְצִיאֲנִי חַיִּינָה 30
כִּי אֶל-מִי אֶפְנֶה-נָא / בְּאֵין מִשְׁעָן וּמִשְׁעִנָּה
לְמִיחֲלִיךָ סֶלַח-נָא / הַשְׁמִיעֵם סֶלַחֲתִי: נִפְשִׁי

ואומרים 'לכל יום' ו' ואח"כ ז' — כג

ע"פ יחזק' לו כג. חללו מקדשך ואהרנים קדושיך הכהנים שהם קדושים מפני שהם מגישי אשירי הכל ע"פ ויק' כא ו. ועכשו 23 מה יעשו קדושיך ישראל שנקרא עם-קדוש (דבר' ז ו ועוד). כפסו קדושיך אחר שתדלו הקרבנות. 24 שעה נא מקדושיך שעה לתפלת עמך המקדישים את שמך. כפרים אם שלמי כאילו שלמתי פרים, ע"פ הוש' יד ג ונשלמה פרים שפתינו. 25 ירצו עבדיך יתקבלו ברצון, ע"פ מלאכי א ח הירצך. 26 מעידך כי אין בלעדיך ע"פ ישע' מד ח ואתם עדי היש אלוה מבלעדי. 27 בקש נא אוֹבְדֶיךָ ע"פ יחזק' לד טו את האבדת אבקש. הן באו עדיך תהל' סה ג. 28 כי טובים דוֹדֶיךָ שֶׁה"ש א ב. פניך בקשתי ע"פ תהל' כז ח. 29 קולי יערב נא בתפלת הש"ץ שאחת מתכונותיו היא קול ערב (תענית דף ט"ז א'). במחיים תוך ציונה כעולות מחיים (ע"פ תהל' סו טו), פי' שמנים, שהקריבו בציון. 30 לטובה הפנה נא פנה אלי. להמציאני חנינה ירמ' טו יג. 31 באין משען ומשענה ישע' ג א. 32 למיחליך (נ"ל שצ"ל למחלי) סלח נא השמיעה סלחתי ע"פ במד' יד יט—כ, ועי' להלן סי' נ"א, 30.

סליחות ליום שביעי

אומרים 'לכל יום' א, ב, ד

עַד־מָתִי רָשָׁעִים יִי. עַד־מָתִי רָשָׁעִים יַעֲלוּזוּ: (תהל' צד ג) עַל־עַמָּךְ יַעֲרִימוּ סוֹד. וַיִּתְּעֲצוּ עַל־צַפּוֹנֶיךָ: (תהל' פג ה) נָתַנוּ אֶת־גְּבֻלַּת עַבְדֶּיךָ מֵאֵכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם. בָּשָׂר תַּסִּידֶיךָ לְחִיתוֹ־אָרֶץ: (תהל' עט ב) ... וּפְרִי־בֶטֶן לֹא יִרְחֲמוּ עַל־בָּנִים לֹא־תָחוּס עֵינָם: (ישע' יג יח) שָׁפַךְ־עַל־יָהּ וְעַמָּךְ. וַיַּחְרוֹן אַפָּךְ יִשְׁיָגֶם: (תהל' סט כה) הֲלֹא־אַתָּה תָּשׁוּב תַּתִּיבֵנוּ וְעַמָּךְ יִשְׁמְחוּ־בָךְ: (תהל' פה ז) ואומרים 'לכל יום' ה

כ סליחה

סימן: בנימין בר זרח. בתים בני ד' טורים, ובאחרון הבאה מהמקרא המתחילה ב"איה". 5 מלים בטור.
ב 1965.

[או"א]

בְּתוֹלַת בֵּת־יְהוּדָה רַבַּת תֹּאנִיָּה וְאַנִּיָּה / מְתִיפַחַת וּפּוֹרֶשֶׁת כַּפִּיָּה מֵעַמְקֵי שְׁבִיָּה
מִן־הַמִּצָּר קָרְאֲתֶיךָ עֲנִי בְּמִרְחָב יָהּ / מֵאֵשׁ וּמַמִּים תּוֹצִיאֲנִי לְרוּיָה:

נוֹשָׂאת עֵין לְעֶזְרָה וּמִבֶּטֶת הִנֵּה וְהִנֵּה / מְתַחֲלָלֶת כְּמִבְכִּירָה בְּצִירֶיךָ מַגְזֵרוֹת
עֲדִינָה

סוֹפֶקֶת כַּף אֶל־כַּף וְהוֹמָה בְּהִגְיוֹנָה / אִיָּה אִפּוֹ תִקּוֹתִי וְתִקּוֹתִי מִי־יִשׁוּרָנָה:

יְדִידוֹת נַפְשָׁה וּמִשְׁכָּנוֹתֶיהָ וְצָבִי גֵאוֹנָה / כְּנָתְנוּ בִיד מְחַרְפִּיָּה וּבְכַף מַעֲנָה
הַשּׁוֹאֶגֶת בְּתוֹךְ מוֹעֲדֶיךָ וּבִקְוֶלָה נִתְּנָה / אִיָּה דִבֵּר יִי יְבֹא נָא:

מ"י ב; ג; נ; פט; וקדחכ || 1 רבת חס' נט ואנית חס' פ כפיה: כף טוקדכ: יד פ ממעקי בנן 2 קראתיך: קראנוך ג: קראתי ט וענני ו תוציאנה כ ופוסים: ותוציאנה ג 3 מבטת אנה ואנה 1 מתחוללת כמבכירה: מתחוללת ומתחללת פט בציריה חס' פטוקה מגזרות: רעות חוס' פ 4 והומה: והוגה בד 5 כנתנו: כנתינתה ו 6 ובקולה:

כ 1 בתולת בת ציון איכה א טו. רבת תאניה ואניה שם ב ה. מתיפחת ופורשת כפיה ירמ' ד לא, ופי' מתיפחת מקוננת. 2 מן המצר קראתיך ענני במרחב יה תהל' קיה ה. מאש וממים תוציאני לרויה שם סו יב (ונראה נוסח זה חשוד מפני שהוא חורג ממבנה הפיוט). 3 נושאת עין לעזרה תהל' קכא א. הנה והנה לכל הרוחות (כמו יהושע ח כ). מתחוללת מל' חיל כילודה, תהל' מח ז. כמבכירה כילודת בכור, ירמ' ד לא. בציריה בחבלי לידה, ישע' כא ג. מגזירות עדינה (ע"פ ישע' מז ח) ר"ל מגזירות האומה השולטת. 4 סופקת כף אל כף איכה ב טו, וכאן ר"ל מחמת יאוש. והומה בהגיונה מתרגשת במחשבותיה. איה אפיו תקותי ותקותי מי ישורנה איוב יז טו. 5 ידידות נפשה ... כנתנו וכו' ע"פ ירמ' יב ז נתתי את ידידות נפשי בכף איביה, וע"פ תהל' פד ב מה ידידות משכנותיך. וצבי גאוניה ישע' כג ט. ובכף מענה ישע' ס יד, ר"ל ביד האומה המשעבדת אותה. 6 השואגת בתוך מועדיה ובקולה נתנה הלשון כנראה ע"פ איכה ב ז קול נתנו בבית ה' כיום מועד, וע"פ ירמ' יב ח נתנו עלי בקולה. (ונ"ל שצ"ל שואגת, ר"ל בת ישראל). איה דבר יי יבא נא ירמ' יז טו, פי' איה הבטחת ה' שהבטיח לעמו

מִשְׁבִּי לְגִלוֹת נְפוּצָה וּפְזוּרָה אֵימָתֶךָ / מִפְּנֵי זַעַם חֲמָתֶךָ וּמֵאִימַת עֲבָרְתֶךָ
וּבִקְצֵר-רוּחַ בְּקוֹל מֶר שׁוֹאֵגָה לְעַמָּתֶךָ / אֵיִה קִנְאָתֶךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ:

נִטְשָׁתָ עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ שָׁבִים / נָדִים וְנָעִים בְּאֶרֶץ-אֹיִב כְּאִנְיָה בְּלִב־יָם
לְאַבוֹת שׁוֹאֲלִים עוֹלָלִים מוֹפְתֵי-רוּעָה אֵיִם / אֵיִה הַמַּעֲלִים מַיִם:

בְּנֵי-נָבֶל גַּם-בְּנֵי בְלִי-שֵׁם בּוֹסְסוּ נַחֲלָתֵנוּ / רִחַקוּנוּ מֵעַל אֲרָצֵנוּ וּמִגְבוּל
אֲדָמָתֵנוּ
אֲמָרְנוּ נִגְזְרָנוּ לָנוּ אֲבָדָה תִּקְוָתֵנוּ / אֵיִה כָל-נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשֶׁר סִפְרוּ-לָנוּ
אֲבוֹתֵינוּ:

זְכֹר יְיָ לְבְנֵי אָדָם חֲרִבוֹת הֵיכָלְךָ / רִצּוֹץ אֲבִירִי וְנִפּוּץ עוֹלָלִי קִהְלְךָ
חֲשֹׁף זְרָעָךָ [החזקה] וּבִקְשׁ מִיָּדָם מִרְעִית-חֶבְלְךָ / אֵיִה הָעֵדֶר נִתֵּן-לָךְ:

ואומרים 'לכל יום' ו

שׁוֹבָה יְיָ אֶת-שְׁבִיתֵנוּ כְּאִפְיָקִים בְּנֶגֶב: (תהל' קכד) ... שׁוֹב מִתְרוֹן אֶפְרָה וְהַנֶּחֱם עַל-הָרָעָה לְעַמָּךְ:
(שמות לב יב) שׁוֹבָה יְיָ עַד-מָתִי. וְהַנֶּחֱם עַל-עֲבֹדֶיךָ: (תהל' צ יג) שׁוֹבְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ. וְהַפֶּר פְּעֻסָּךְ
עִמָּנוּ: (תהל' פה ה) אֶל-תָּבוֹא בְּמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא-יִצְדָּק לְפָנֶיךָ כָּל-חַי: (תהל' קמג ביי)
ואומרים 'לכל יום' ה

ובקול וקולה ה נתנה: עליה נתנה בפסוק דכ 7 זעם עברתך ומאימתך ט ומקצר דה ובקול נטו 9 עמך (את
עמך ו) ישראל וזה: ישראל עמך פ: עמך בית ישראל בך: עמך בית יעקב ו נדים: חגים וך חונים ט: חס' פ
האויב בן דהכ 10 ולאבות פטכ 11-14 חס' בד' 11 את נחלתנו ו רוחקנו ה מגבול ארצנו ומעל אדמתנו ודכ:
ארצנו ומגבול חס' ד 12 ואמרנו נפט לנו חס' ון 13 יי חס' פ לבני אדום חס' ו: את יום ירושלם חוס' ו היכלך:
זבולך ד רצוץ: רציצת פה רצוצת ודכ רצה ט רצה ון אבירינו פ עוללי חס' וד 14 זרועך החזקה כל כיי: מחקתי
מפני המשקל מידם: מידו פטה מיד ודכ מנו ו

(שלא כפשוטו של המקרא). 7 נפוצה נידחה. ופזורה ע"פ ירמ' נ יז שה פזורה ישראל. איומתך ע"פ
שה"ש ו ד. 8 ובקוצר רוח שמות ו ט. מר שואגת דוגמת צפנ' א יד מר צרח. איה קנאתך וגבורותיך
ישע' סג טו. 9 נמשכת עמך בית ישראל ישע' ב ו. בארץ שבים דה"ב ו לח. נדים ונעים בארץ ברא'
ד יב. כאניה בלב ים משלי ל יט. 10 לאבות שואלים עוללים מופתי רועה אים עוללים שואלים את
אבותם איה המופתים שעשה הרועה הנאמן משה. איה המעלם מים ישע' סג יא. 11 בני נבל גם בני
בלי שם איוב ל ח. בוססו נחלתנו ע"פ ישע' סג יח, פי' רמסו את בית המקדש. ריחקנו מעל ארצנו
ומגבול אדמתנו לקוח מגוסס תפלת מוסף החגים: ונתרחקנו מעל אדמתנו (ולשון 'גבול ארצך' נמצא
דבר' יט ג). 12 אמרנו נגזרנו לנו אכדה תקותנו איכה ג נד בצירוף יחזק' לו יא. איה כל נפלאותיך
אשר ספרו לנו אבותינו שופט' ו יג (בשינוי מה). 13 זכור יי לבני אדום חרבות היכלך תהל' קלז ז.
ריצוץ אבירי ע"פ איכה א טו סלה כל אבירי. וניפוצ עוללי קהלך תהל' קלז ט. 14 חשוף ורועך ע"פ
ישע' נב י. ובקש מידם מרעית חבלך בקש מידם את צאן מרעיתך (תהל' עט יג ועוד) לאמר: איה העדר
נתן לך ירמ' יג כ.

סימן: א"ב אליה בר שמעיה חזק. בתים בני ד' טורים, 5 מלים בכל טור.
חרוז פנימי במקומות אחדים (2, 3, 5, 7—10, 19, 20, 23). א 7145.

[אר"א]

אֶפֶס הוֹד כְּבוֹדָה נֶאֱלָמָה דְּבִרְנִית / בְּשֹׁפֶל יִשְׁבָּה הִתְשָׁה נְחֻלְשָׁה גְּבִרְתָּנִית
גַּם סוּגָה נִוְגָה נְסוּגָה אַחֲרֹנִית / דִּלְלָה אֲמִלְלָה לִוְיָהּ אֶהְרֹנִית עִירְנִית:

הֶחֱלָלָה זָלָלָה חֲלָלָה וְכִסּוּטָה פְּרוּעָה / וְנִזְרִית כְּמוֹ דָּוָה וְנִטְמָאת כְּצָרוּעָה
זָרָה נִזְרָה חָלָל וּפְרוּזֹן גְּדוּעָה / חֲזָרָה וְנִתְפָּזָרָה בְּאַרְץ לֹא זְרוּעָה:

5 טִלְאִיךְ בְּרַעַשׁ וּבְרָגֹז טִמָּא יִגְמָא / יַחְרֹק יַעְרֹק רָעַב יִשְׁאָף צִמָּא
כַּח גְּבוּרְתָּךְ יוֹדֵעַ אֶפּוּא וּבִמָּה / לְשׁוֹלְחִים זְמוּרוֹת אֶף כִּמָּה וְכִמָּה:

מִמֶּשֶׁל רַב לְסָרַב לָמָּה הֶחֱלָט / נָבַל בְּנָדִיב וְכִילִי בְּשׁוּעַ שְׁלֹט
סִבְרוּ עָלֶיךָ נִקְרָא בְּשִׁמְךָ יִמְלֹט / עֶזֶר הָיָה תִּהְיֶה מְשָׁגֵב וּמִפְלֹט:

כ"י בטיג; וקדהכל || 1 נחלשה חס' ה: הוחלשה כ 2 ועירנית בט 3 הללה וללה הכ 4 חלל חס' כ גרועה טגדה
חזרת ב חזרה טגוקה 5 ורוגז טיוקה יערוק יחרוק ושאף וכן 6 כחך וגבורתך ה יודע אפוא ב: אפוא יודע שאר
כ"י לשולח בטיגקהל אף חס' ה: פעמים דן 8 ובשמך וןל ויומלט דכ 9 אל תפלת טגדול 10 קחתם ב

כא 1 כבודה תהלי' מה יד, ובלשון המחבר משמעותו המכובדת. נאלמה (ישע' נג ז ורחל ... נאלמה)
דברנית שהיתה לה רשות הדיבור בין האומות, מלה תלמודית (ברכות דף מ"ח ב'). בשפל ישבה ע"פ
קהל' י ו. הותשה ע"פ יחזק' יט יב. גברתנית ע"פ ישע' מז ה גברת ממלכות. 2 גם סונה שהיתה
סוגה בשושנים (שה"ש ז ג) עכשו נוגה ע"פ איכה ז בתולותיה נוגות. נפוגה אחרנית ע"פ איכה א ח
ותשב אחור, והלשון דוגמת ירמ' לח כב ועוד. דוללה געשית דלה, ע"פ תהל' עט ה כי דלוננו מאד,
והבגין חודש ע"י הפייטן דוגמת הסוכה המדוללת (יר' סוכה ב' ג' דף נ"ב ד'). אומללה ע"פ איכה ב ח
יחדו אמללה. לוי' אחרנית עירנית הכהנים הלויים והישראלים ביחד, ז"א כל כנסת ישראל — כך
כנראה כוונת הפייטן בפיסקא זו שאינה ברורה ביותר, ולשונה דומה בצורתה החיצונית למליצת ר' אבהו
(עירובין דף נ"ג ב') עלץ בנערה אחרנית אחרנית עירנית — וייתכן שלוי' ואחרנית בא כאן כדי
לסמן 'בני ציון' לעומת בני עיירות קטנות והכפר (ע"י איכה רבתי ד' ב' דף ע"א א' [בובר]), ויש לפרש
'עירנית' לפי מה שפירש רש"י שבת דף פ' א' בעירניות: בנות כפרים, ובתלמוד ביצה דף ל"ב א' מאי
עירניות [ע"י דקדוקי סופרים שם] ... צעי הקלייתא. וייתכן ג"כ שיש כאן רמז למאמר חז"ל שבת דף
ק"ט ב' לא חרבה ירושלם אלא בשביל שהוששו קטן וגדול, שנאמר (ישע' כד ב) והיה העם ככהן וכו'.
3 החוללה יחזק' כו יז. חוללה ע"פ איכה א יא כי הייתי זוללה. חוללה שם ב ב חלל ממלכה ושריה.
וכסוטה פרועה שפריעת ראש היא סימן בזיון באשה, ע"פ במד' ה יח ופרע את ראש האשה. ונזרית כמו
דוה ע"פ ישע' ל כב תזרם כמו דוה. ונטמאת כצרועה ע"פ איכה ד טו סורו טמא קראו למו. 4 זרה נזרה
חולל ע"פ תהל' פט מ חללת לארץ נזורו, וזר (במובן 'עטרה') ונזר הם מונחים מקבילים. ופרוזן גרועה
החופש לשבת בערי הפרוזות (שופט' ה ז) נגדע, בוטל; ויש מפרשים: רוח הנבואה חדלה, כדרשת חז"ל
פסחים דף ס"ו ב. (ויש גורסין גרועה); ולצורת נקבה ע"י מבוא ג, ב, 4. חזרה ונתפזרה שוב נתפזרה.
בארץ לא זרועה ירמ' ב ב. 5 טלאיך ע"פ ישע' מ יא. ברעש וברוגז טמא יגמא הגוי הטמא יבלע את
צאנך, ע"פ איוב לט כד. יחרוק שניו, תהל' קיב י. יערוק רעב ישאף צמא ע"פ איוב ה ה אשר קצירו
רעב יאכל ... ושאף צמים חילם, ולפי זה ברור שבלשון הפייטן מקבילות שתי המלים יערוק—ישאף,
ופירושן שאיפה לבלוע אותם (שלא כדרך המפרשים איוב ל ג העורקים ציה — הנסים, לעומת התרגום
הרומי וקצת מפרשים חדשים: המכרסמים). 6 יודע אפוא ובמה שמות לג טו (ע"י מבוא ג, ב, 3).

פִּנְה לְתַפְלַת הָעֶרְעָר וְלוֹ הָעֵתֶר / צַחַן וְתֵר כְּתָם כְּבִנְתָּר
 10 קוֹחַ תַּפְקָח בְּנֵי תְמוּתָה הוֹתֵר / רוֹמֵם שָׁמֶם קוֹמֵם לְטוֹבָה לְהוֹתֵר:

שָׁבַט מְלִבְט מְחַבֵּט גִּדְע וְשֹׁבֵר / תָּעִיר קִנְאָה תָּרִיעַ תַּצְרִיחַ כְּגִבּוֹר
 אוֹבְדוֹת נִכְחָדוֹת תִּכְסֹּף וְתִאָסֵף וְתִצָּבֵר / לְקַבֵּץ לְרַבֵּץ לְדָלוֹת לְהַעֲלוֹת
 מְבוֹר:

יְשׁוּעָה תִקְרָא תְשִׁית חֵיל וְחוֹמוֹת / הַשְׁפֵּל גְּבוּהִים הָמָךְ רָמִי הַקּוֹמוֹת
 בּוֹטְחִיךָ לְנוֹחֶךָ הָשֵׁב בְּפָקֶד נַחֲמוֹת / רוֹדִים הַמַּגְדִּילִים יִלְבְּשׁוּ בִשֶׁת וְכִלְמוֹת:

15 שְׂדֵי מִלֵּט עֲבָדֶיךָ יְדִידֶיךָ הַצֵּלַח / חֵישׁ זִמָּן קָרֵב פְּדוּתָם תִּשְׁלַח
 מִחַל לָנוּ אָבִינוּ וְחֻטְאֵינוּ סֵלַח / כִּי אַתָּה יְיָ טוֹב וְסֵלַח:

ואומרים 'לכל יום' ו

פקחן רומם קומם שמם טגן בטובה ד' הותר טי 11 מחבט חס' בכי: ומחבטו ו תצריח חכ 12 תכסוף תאסוף בה תאסוף
 תכסוף טל תאסוף ותכסוף כ לרבץ לקבץ ולהעלותל 13 תשית: תחיש תשיתהכ: תשית תחילט והמך בודה 14 לנוחך: לננוך
 15 שדי: שמור טיוןך ידיך עבדיך ל תשלח: ותשלח גדהכ תצלח ט 16 מחול יגול וחטאינו בד: חטאינו שאר כיי

לשולחים זמורות אף יחזק' ח יז והגם שולחים את הזמורה אל אפם, וזה מעשה נמאס. 7 ממשל רב
 דני'א ה. לסרב למה החלט מפני מה נמסרה הממשלה לחלוטין לסרבים (ע"פ יחזק' ב ו), ר"ל לגוים.
 נבל בנדיב וכלי בשוע שלט ע"פ ישע' לב ה, פי' הרשע שולט באציל והרמאי בנגיד. 8 סברו עליך
 ע"פ תהל' כמו ה. נקרא בשמך ישראל הנקרא בשם ה'. יומלט יינצל, פי' ישראל שתקותו על ה'
 ושנקרא בשמו, ימלט. עזר היה תהיה ע"פ דבר' לג ז ועזר מצריו תהיה. מפלט תהל' נה ט. 9 פנה
 לתפלת הערער תהל' קב טז. ולו היעתר ע"פ ברא' כה כא. צחן ותר צחן במקום צחנה (מבוא ג, ב, 2),
 פי' סרחון, והלשון מקוצר במקום: ותר להם על סרחונם, סלח להם עונם (דוגמת ירו' חגיגה א' ז' דף
 ע"ו ג' ויתר הקב"ה לישראל על ע"ז ועל גילוי עריות ועל שפיכות דמים). כתם כבס כבנתר ע"פ
 ירמ' ב כב. 10 קוח תפקח התר את המאסר, ע"פ ישע' סא א (ע"י מבוא ג, ב, 1). בני תמותה הותר
 תהל' עט יא. רומם שמם תרומם את הארץ השממה. קומם לטיבה להותר תקומם אותה כדי שתישאר
 לטובה, ע"פ דבר' כח יא. 11 שבט מלבט מחבט גדע ושבור (לשון זה ע"פ ירמ' נ כד, שופט' כא ו)
 גדע ושבור את האומה המלבטת אותנו, פי' המטריחה ומענה אותנו (ע"פ הושע ד יד, ספרי בהעלותך
 פ"ד) והמחבטת, פי' המכה אותנו (דוגמת לשון המשנה (מדות א' ב') חובטו במקלו). תעיר קנאה
 תריע אף תצריח כגבור ע"פ ישע' מב יג. 12 אוכדות צאן אוכדות, ירמ' נ ו. נכחדות זכר' יא טז.
 תכפוף תתגעגע, איוב יד טו. ותצבור ותכנס, תהל' לט ז. לקבץ לרבץ (במקום להרביץ) בנוה טוב,
 ע"פ יחזק' לד יד—טו. לדלות להוציא, מושאל מהעלאת הדלי מן הבור (שמות ב יט) להעלות מבור
 ע"פ תהל' מ ג. 13 ישועה תקרא תשית חיל וחומות ישע' כו א, ועי' פירש"י שם: תשית ישועה לחיל
 וחומות. השפל גבוהים המך רמי הקומות ישע' י לג, והמך פי' השפל, עי' לדוגמא ספרי בהעלותך צ'
 הקב"ה ממיד ומשה מגביה. 14 לנוחך למנוחתך, ע"פ דה"ב ו מא קומה ה' אלהים לנוחך, פי' לירושלם
 עיר הקדש. בפקד נחמות בפקודת נחמות של הנביאים. רודים השולטים עלינו. המגדילים העושים
 גדולות, איכה א ט. ילבשו בשת וכלימות תהל' לה כו. 15 חיש מהר, תהל' צ י. פדותם תשלח ע"פ
 תהל' קיא ט. 16 וחטאינו סלח במקום 'לחטאינו' הנהוג. כי אתה יי טוב וסלח תהל' פו ה.